



Crna Gora
Ministarstvo odbrane

BESPLATAN
PRIMJERAK

PARTNER

Mjesečnik o evroatlantskim integracijama, odbrani i vojsci broj 16, jun 2009. godine



**INTERVJU: POTPREDSJEDNIK VLADE CRNE GORE I
MINISTAR FINANSIJA DR IGOR LUKŠIĆ
BEZBJEDNOST ZA RAZVOJ EKONOMIJE**

**TEMA BROJA:
ZAVRŠNA PLANSKA KONFERENCIJA
ZA VJEŽBU „COMBINED ENDEAVOR 2009“**



Crna Gora
Ministarstvo odbrane



Vojska
Crne Gore



SADRŽAJ

INTERVJU: POTPREDSJEDNIK VLADE I MINISTAR FINASIJ DR IGOR LUKŠIĆ	4
BEZBJEDNOST ZA RAZVOJ EKONOMIJE <i>Vidak Latković</i>	
KOMENTAR: NATO svima važan	7
<i>Ilija Despotović</i>	
CRNA GORA I PZM: POLITIČKO-VOJNI OKVIR ZA OPERACIJE PZM POD VOĐSTVOM NATO	9
<i>mr Tihomir Mijović</i>	
VOJSKA VIŠE NIJE TABU TEMA	11
<i>Mihailo Danilović</i>	
PREDSTAVLJAMO: POZIV PILOTA	14
<i>ppk. Živko Pejović</i>	
ZAVRŠNA PLANSKA KONFERENCIJA ZA VJEŽBU „COMBINED ENDEAVOR 2009“	15
<i>Marinko M. Slomo</i>	
VOJNA TEHNIKA: RAKETNA FREGATA RF-34	17
<i>Marinko M. Slomo</i>	
IZ DIREKCIJE ZA ZAŠTITU TAJNIH PODATAKA SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA I TAJNI PODACI ...	18
ZDRUŽENA TAKTIČKA VJEŽBA MORNARICE I VB VCG	19
<i>ppk. Veljko Asanović</i>	
GLOBUS: IZAZOVI SA KOJIMA SE SUOČAVA ALIJANSA ..	20
<i>Zorica Minevski</i>	
POVOD: POLITIKOLOG NA VOJNOJ AKADEMIJI	21
VIJESTI	22
DNEVNIK VOJNOG POSMATRAČA	23
<i>Kapetan Branko Đurđić</i>	
DOBRO ZA PROFESIONALCE I DRŽAVU	24
<i>Olivera Đukanović</i>	
FELJTON: CRNA GORA I DRUŠTVO NARODA	26

IMPRESSUM

**Partner - mjesečnik o evroatlantskim
integracijama, odbrani i Vojsci**

jun 2009. godine BROJ: 16

IZDAVAČ: Ministarstvo odbrane Crne Gore

ZA IZDAVAČA: mr Boro Vučinić

UREDNIK: Vidak Latković

REDAKCIJA: Ilija Despotović, Olivera Đukanović,
Zorica Minevski, Marinko M. Slomo, Tihomir Mijović,
Mihailo Danilović, Irena Radoman, Sanja Dajević

TEHNIČKI UREDNIK: Miodrag Kankaraš

KONTAKT: Portparol // **TEL/FAX:** +382 20 241 375

E-MAIL: pr@mod.co.me

WEB: www.gov.me/odbrana

ADRESA: Jovana Tomaševića 29

ŠTAMPA: Pobjeda, Podgorica // **TIRAŽ:** 5.000

SEEC konferencija u Bečićima

„Crna Gora je snažno posvećena regionalnoj saradnji i nju smatra neophodnom na putu ka punopravnom članstvu u NATO. Od obnove nezavisnosti intenzivno smo radili na razvijanju prijateljskih odnosa sa svim državama u okruženju i takav pristup vidimo kao neodvojiv dio



processa evropskih i evroatlantskih integracija", kazao je ministar odbrane Boro Vučinić na otvaranju devete SEEC konferencije koja je održana u Bečićima od 17. do 19. juna.

Takođe, ministar Vučinić je istakao da je u dosadašnjem periodu Crna Gora dobila značajnu podršku kroz SEEC inicijativu, a neki od najvažnijih projekata koji su realizovani ili su još uvijek u fazi realizacije su MONDEM projekat, zatim podrška implementaciji komunikacione stra-

tegije, podrška izradi studije za nadgledanje vazdušnog i morskog prostora i naročito podrška izgradnji centra za obuku pilota helikoptera.

Pomoćnik ministra za politiku odbrane Draško Jovanović kazao je da su sve zemlje regiona u dosadašnjem periodu imale koristi od SEEC inicijative. On je rekao da je do sada data podrška za tri regionalna projekta: PSOTC centar u BiH, NBCD centar u Srbiji i Media Training centar u Makedoniji, te da Crne Gora očekuje da će u skorijoj budućnosti dobiti i podršku da Centar za obuku pilota helikoptera iz vojne baze u Golubovcima dobije status regionalnog.

Crna Gora je, po principu rotacije, domaćin ovogodišnje konferencije, a Ministarstvo odbrane konkurisalo je za podršku za četiri projekta: MONDEM, Defence security sector, ICT (Information communication technology) i regionalni Centar za obuku pilota. SEEC (The Southeast Europe Clearinhouse) konferencija, pokrenuta od strane američke komande za Evropu (USEUCOM) i Ministarstva odbrane Republike Slovenije, je inicijativa NATO za podršku zemljama Jugoistočne Evrope u reformi sistema odbrane, čiji je cilj poboljšanje koordinacije država-donatora i prijateljskih država u pružanju pomoći kandidatima za članstvo u NATO i državama aspirantima za PzM program.

I. Radoman

Potpredsjednik Vlade Crne Gore i ministar finansija dr Igor Lukšić

Bezbjednost za razvoj ekonomije

Bezbjednost i demokratizacija izuzetno su važni za razvoj ekonomije, što su realni benefiti koje bi Crna Gora imala konceptom kolektivne bezbjednosti u okviru NATO-a. Iskustva većine novih članica centralne i istočne Evrope, pokazuje da je, nakon prijema u NATO, došlo do snažnog rasta BDP-a i stranih direktnih investicija, kaže za „Partner“ potpredsjednik Lukšić.

Gospodine Lukšiću, prvo pitanje bilo bi u vezi sa aktuelnim trenutkom i, naravno, svjetskom finansijskom i ekonomskom krizom i njenim uticajem na crnogorsku ekonomsku stabilnost, a imajući u vidu da je ekonomska stabilnost jedan od važnih elemenata ukupne nacionalne bezbjednosti. Dakle, generalno, kakav je uticaj krize na ekonomske prilike u Crnoj Gori?

Ekonomska kriza uzdrmala je ekonomije najrazvijenijih država svijeta, pa u skladu sa tim nije zaobišla ni Crnu Goru. Puno puta sam isticao da je kriza jedan virus koji je zahvatio svjetske ekonomije, koji je izlječiv i nije trajan. Mi možemo u ovom momentu reći, bez obzira na aktuelna dešavanja sa pojedinim preduzećima, da je crnogorska ekonomija u relativno stabilnom stanju. Vlada Crne Gore je pripremila set mjera za prevazilaženje krize i u svakom momentu spremna da unapređuje taj paket mjera i da reaguje u interesu svih građana.

Svakako, da ekonomska kriza neće biti bez uticaja na bezbjednost, kako na globalnom nivou, tako i na nivou pojedinih država. Međutim, i pored toga, ne očekujem da bi ekonomska kriza mogla ugroziti nacionalnu bezbjednost Crne Gore, ali bi donekle mogla da uspori realizaciju određenih planova koji se odnose na sistem odbrane.

Budžetska potrošnja za odbranu predstavlja značajan državni izdatak. Možete li nam reći nešto više o njenoj strukturi, komparativnim iskustvima kada je u pi-



dr Igor Lukšić

Ne očekujem da bi ekonomska kriza mogla ugroziti nacionalnu bezbjednost Crne Gore, ali bi donekle mogla da uspori realizaciju određenih planova koji se odnose na sistem odbrane.

tanju odbrana i projekcija "vojnih" izdataka za naredni period?

Kada je riječ o izdacima za odbranu, potrebno je istaći da je Crna Gora opredijeljena za stabilno i kontinuirano finansiranje sistema odbrane, u okviru finansijskih mogućnosti države, a, takođe, i da raspoložive resurse planira i koristi na racionalan i transparentan način u skladu sa međunarodnim standardima i kriterijumima.

Međunarodni standardi podrazumijevaju da troškovi za odbranu budu na nivou od oko 2% BDP-a, mada su izdvajanje većine država NATO-a ispod ovoga procenta. Vlada Crne Gore je u Prezentionom dokumentu za Partnerstvo za mir izrazila nasotovanje da izdvajanja za odbranu budu u skladu sa ovim standardima i preporukama. Treba imati u vidu da prema NATO standardima troškovi za odbranu, pored sredstava tekućeg budžeta, obuhvataju sredstva za neto vojne penzije i sredstva za kapitalne investicije. Što se tiče strukture budžeta za odbranu, standardi, takođe, podrazumijevaju da se oko 50% troši za personal, oko 30% za tekuće rashode i obuku i oko 20% za modernizaciju i opremanje. Kada je u pitanju kriterijum izdvajanja u odnosu na BDP i kriterijum strukture troškova u budžetu za odbranu, Crna Gora je uspjela da planiranje budžeta uskladi, ili, bolje reći, značajno približi standardima, što je veliki uspjeh.

Takvim planiranjem omogućeno je da se povećaju zarade u Vojsci, nabave nova borbeni sredstva i oprema, za novi dio zastarjelog voznog parka, izvrši remont određenog broja helikoptera i sredstava u Mornarici. Vojska je dobila nove službene i radne uniforme, opremu za letачko osoblje, uskoro će dobiti i nove terenske uniforme, a u ovoj godini očekuje se isporuka određenog broja borbenih i terenskih vozila. U centralnoj kasarni u Danilovgradu izvedeni su značajni infrastrukturni radovi, kao i na aerodromu Golubovci, a otpočelo se sa gradnjom stanova koja će se finansirati iz kapitalnog budžeta. Pored ovoga, ostvaren je izuzetno značajan napredak na planu evroatlantskih integracija. Sve u svemu, gradi se i osavremenjava potpuno novi sistem kojim je trebalo postaviti i donijeti

novu institucionalnu i normativnu infrastrukturu, uspostaviti i intenzivirati međunarodnu odrambenu saradnju, otpočeti sa rješavanjem viškova naoružanja, municije i vojne opreme.



Imajući u vidu da troškovi za odbranu predstavljaju značajan državni izdatak i uopšte ograničenost raspoloživih resursa, neophodna je istaći potrebu njihove integracije na nivou različitih elemenata sistema odbrane u Crnoj Gori (Vojska, Policija i dr.), kada god je to opravdano i moguće, kako bi se izbjeglo dupliranje kapaciteta i neracionalno trošenje sredstava.

Na koji način može uticati smanjenje priredne aktivnosti u našoj zemlji na "punjenje" budžeta i samim tim na realizaciju Zakona o budžetu Crne Gore za 2009. godinu, a posebno u dijelu koji se odnosi na odbranu i Vojsku Crne Gore?

Sasvim je razumljivo da globalna ekonomska dešavanja utiču na usporavanje crnogorske ekonomije, na pogoršanje likvidnosti sistema, pa samim tim i na "punjenje" budžeta. To je i razlog za prilagođavanje budžetske potrošnje objektivnim okolnostima, odnosno rebalans budžeta, što su zemlje u regionu uglavnom već uradile, a o čemu će se i Vlada Crne Gore odrediti u narednom periodu. Budžet za odbranu će dijeliti sudbinu ukupnog budžeta Crne Gore i pretrpjeti određene korekcije.

Da li, prema Vašem mišljenju, postoji prostora za povećanje plata pripadnika Vojske Crne Gore u narednom periodu i na koji način bi bilo to ostvareno ako imamo u vidu mnogobrojna ograničenja budžetske potrošnje i njene strukture kao posljedice naše težnje da postanemo dio NATO saveza?

Važno je istaći da je zakonskim rešenjima, tačnije Zakonom o Vojski Crne Gore, omogućeno da se zarade pripadnika Vojske mogu povećavati nezavisno od povećanja zarada u državnoj upravi. Ovo iz razloga što zaposleni u Vojski nemaju status državnih službenika i namještenika i na njih se ne odnose propisi o zaradama u toj oblasti. Ovakvim rešenjima omogućeno je da se primanja pripadnika Vojske od početka 2007. godine značajno povećaju, najviše vojnicima po ugovoru za oko 100%, podoficirima za oko 70% i oficirima za oko 40%, kao i da se u sistemu zarada značajnije stimuliše letачko osoblje. Naravno, to nije dovoljno i cilj je da se poboljšanje standarda u Vojski nastavi.

Dio vojne imovine do sada je prodat ili je pod dugoročnim zakupom, dok je određeni dio u procesu turističke valorizacije kroz različite modele. Kako ocjenjujete ukupan proces valorizacije te imovine i kakve koristi su ostvarene za državu u tom procesu?

Do sada je privatizovano 20 nekretnina, uključujući MTRZ "Sava Kovačević" Tivat, gdje se ne radi o klasičnoj privatizaciji, već o posebnom obliku tržišne valorizacije koji podrazumijeva dugogodišnji zakup zemljišta uz kupovinu imovine ovog zavoda. Od ovih 20 nekretnina, 12 je privatizovano u organizaciji bivšeg Fonda za reformu sistema odbrane DZ Srbija i Crna Gora, odnosno prije sticanje nezavisnosti Crne Gore. Planom privatizacije za 2009. godinu obuhvaćeno je još 25 lokacija, od čega je većina opredijeljena za razvoj turističkih sadržaja.

Kada je u pitanju dosadašnji proces valorizacije bivše vojne imovine može se reći da je bio uspješan, posebno ako se imaju u vidu ostvareni prihodi i predstojeća realizacija značajnih investicija od više stotina miliona

eura, od čega će se oko 220 miliona eura, a vjerovatno i znatno više, investirati na prostoru bivšeg MTRZ "S. Kovačević" u Tivtu i CVMU Meljine. Ostvareni prihodi po ovom osnovu do kraja 2005. godine, u iznosu od oko 20 miliona eura, iskorišćeni su za prioritete potreba Vojske, prvenstveno za socijalni program viška kadra, i isplatu zaostalih zarada i naknada, čime je u potpu-



nosti stabilizovano finansiranje Vojske u Crnoj Gori. Dio prihodovanih sredstava utrošen je za socijalnu zaštitu vojnih osiguranika, nastavak gradnje vojnih stanova u Tivtu, a manji dio i za isplatu vojnih penzija. Za socijalni program radnika bivšeg MTRZ "Sava Kovačević" u Tivat, utrošeno je 18,3 miliona eura, Opština Tivat po ovom aranžmanu dobija 5 miliona eura, dok ostatak prihodovanih sredstava, shodno zakonu, pripada budžetu Crne Gore.

Možete li nam reći na koji način gledate na aspiraciju Crne Gore da postane članica NATO-a? Dakle, koji bi to bili benefiti, a koji izazovi u tom procesu za našu državu?

Priključenje NATO-u definisan je kao osnovni spoljnopolički i bezbjednosni prioritet Crne Gore sa ciljem dostizanja onih vrijednosti i standarda na kojima počivaju moderna društva. Reforme koje se sprovode upravo su okrenute u pravcu ostvarivanja potpune bezbjednosti, demokrat-skih sloboda i ekonomskih standarda primjerenih razvijenim zemljama. To su be-

nefiti koje Crna Gora očekuje od evroatlantskih integracija. Države koje pristupe NATO-u ne gube svoju samostalnost, jer NATO ne ograničava suverenitet. Kao što je poznato odluke se donose konsenzusom, a svaka zemlja učestvuje ravnopravno u donošenju odluka bez obzira na veličinu i može iskoristiti pravo veta kad neku odluku ne podržava. Od Crne Gore se očekuje da bude uključena i da svoj doprinos u očuvanju svjetskog mira. Naravno, izuzetno je važna objektivna informisanost građana o ovom pitanju. To su upravo izazovi i motivi da se u pojedinim oblastima intenzivnije nastavi sa izvršavanjem obaveza i zadataka koji proizilaze iz ovog procesa.

Zasigurno su važni ekonomski benefiti koje država članica dobije ulaskom u taj savez. Na koji način se ogledaju i kakva je veza između bezbjednosti koju taj savez garantuje i povećanja ekonomske aktivnosti u zemlji?

Bezbjednost i demokrtizacija izuzetno su važni za razvoj ekonomije, što su realni benefiti koje bi Crna Gora imala konceptom kolektivne bezbjednosti u okviru NATO-a. Iskustva većine novih članica centralne i istočne Evrope, pokazuje da je, nakon prijema u NATO, došlo do snažnog rasta BDP-a i stranih direktnih investicija. Činjenica je da je Crna Gora i u prethodnom periodu imala značajan rast i BDP-a i stranih direktnih investicija, ali je i činjenica da investitori traže sigurnost za svoj kapital. Nakon učlanjenja u NATO, Crna Gora bi predstavljala još atraktivniji i povoljniji ambijent za privlačenje stranih investicija, s obzirom da članstvo u ovom savezu donosi imidž stabilne i perspektivne zemlje u kojoj ne postoji rizik za investiranje.

Uporedna iskustva ukazuju i na značajne finansijske koristi za državu od članstva u kolektivnom sistemu bezbjednosti. U kojim oblastima je to najvidljivije?

Ostanak izvan kolektivnog sistema odbrane podrazumijeva znatno više sredstava radi osiguranja sopstvene bezbjednosti u odnosu na sadašnja budžetska izdvajanja koja iznose oko 50 miliona eura. Primjeri neutralnih zemalja to jasno pokazuju. Švedska je za odbranu u 2007. godini izdvojila 5,5

milijardi USD, Finska 2,8 milijardi, Švajcarska 2,5 milijardi, Irska 700 miliona, Kipar 384 miliona, a Malta 44 miliona USD, pri čemu je potrebno istaći da ni jedna zemlja sama ne može u potpunosti da osigura svoju bezbjednost. Sa druge strane zemlja ne može jednostrano da proglasi neutralnost. Neutralnost mora biti garantovana. Nije isto biti neutralan na Balkanu ili na nekom drugom prostoru Evrope. Dakle, pored koristi za ekonomiju, ulazak u sistem kolektivne bezbjednosti za Crnu Goru znači i manje troškove za odbranu, iz razloga što se ne moraju nabavljati savremeni odbrambeni sistemi koji puno koštaju, što se reforma sistema od-

Kada je u pitanju dosadašnji proces valorizacije bivše vojne imovine može se reći da je on bio uspješan, posebno ako se imaju u vidu ostvareni prihodi i predstojeća realizacija značajnih investicija od više stotina miliona eura, od čega će se oko 220 miliona eura, a vjerovatno i znatno više, investirati na prostoru bivšeg MTRZ "S. Kovačević" u Tivtu i CVMU Meljine.

brane uz pomoć partnera realizuje jeftinije, brže i kvalitetnije i što se brojčano ne mora povećavati sastav Vojske. Neopravdana su strahovanja da bi Crna Gora učlanjenjem u NATO morala da plaća veliku sumu za funkcionisanje Alijanse. To je stvar dogovora i zavisi od visine BDP-a, broja stanovnika, broja pripadnika Vojske. U NATO budžetu Estonija npr. participira sa 0,1%, Letonija sa 0,13%, Luksemburg sa 0,12%, a Slovenija sa 0,24%. Pristupanje NATO-u neće zahtijevati izdatke za odbranu veće od 2% BDP-a, što bi bilo dovoljno za pokriće troškova nacionalnog funkcionisanja Vojske, međunarodne saradnje, koja se uglavnom odnosi na vojno-diplomatska predstavništva i troškova učešća u mirovnim misijama, ukoliko takva odluka bude donijeta.

Vidak Latković

NATO svima važan

Crnogorski "srbofili", u ovom slučaju oni koji se pozivaju na Srbiju kao na primjer i model koji, prema njihovoj preporuci, treba, gotovo uvijek i u svemu, slijediti, odnosno, koji bi trebalo da slijedi, prije svih, sama Crna Gora, konkretno, recimo i u vezi sa odnosom prema NATO-u, imali bi razloga da, bar malo, poviju glavu nakon posjete potpredsjednika SAD Džozefa Bajdena Srbiji u drugoj polovini maja. Bajden je, prije svega, u Beogradu dočekan uz najviše počasti, bez obzira na njegov, nimalo ugodan, retororički odnos prema Srbiji u vrijeme neposredno prije NATO intervencije 1999. godine.

Znalo se, takođe, da će američki viceprezident zvanično posjetiti i Kosovo, kao nezavisnu državu, da će ga tamo dočekati objeručke i krajnje prijateljski i da će on, sutra dan pošto je napustio Beograd, pružiti punu podršku suverenoj Prištini. Uprkos tome, Srbi su učinili sve da svom gostu učine gostoprimstvo na najvišem nivou. Još jednom se pokazalo da interesi imaju prednost u odnosu na emocije. Zvanični Beograd, i ne samo taj, manifestovao je zrelost u tom pogledu.

Bajdenova posjeta, međutim, ostaće upamćena po tome što je tom prilikom izrečena jedna, gotovo apsurdna, ocjena o američko-srpskim odnosima. U razgovorima Bajdena i ministra odbrane Srbije Dragana Šutanovca, naime, ocijenjeno je da SAD i

Srbija, u sopstvenim međudržavnim odnosima, najbolju saradnju imaju upravo na planu odbrane. Bezmalobrojno vojno-vojna saradnja Vašingtona i Beograda je okarakterisana kao odlična. U svakom slučaju, bolja je nego politička saradnja. I to je to što je neobično za Bjadenov boravak u Beogradu, odnosno, za poziciju Srbije.

Potpredsjednik SAD Džozef Bajden u posjeti Srbiji



Vojska Srbije sarađuje sa Nacionalnom gardom američke države Ohajo. Srpski oficiri se školuju na američkim vojnim akademijama. Amerikanci, štaviše, šalju donacije, u vidu tehničke i druge pomoći, Srbiji i njenoj Vojsci. Sve se to dešava u vrijeme kad je sjećanje na NATO intervenciju još „svjež“, kad još nije „zaboravljeno“ da su baš SAD bile inicijator vojne akcije protiv vojnih snaga Srbije.

Srbija je, baš na zahtjev SAD, primlje-

na u NATO program Partnerstvo za mir. Beograd je, doduše, jednom posebnom parlamentarnom rezolucijom ranije proglasio „neutralnost“ Srbije. Ipak, to je jednostrani akt koji niko nije priznao. Više ima političku snagu, nego faktički značaj za poziciju Srbije. Jer, Srbija, i kao „neutralna“ zemlja čini sve da svoje oru-

žane snage, po standardima, a, prije svega, u pogledu interoperabilnosti, približi upravo NATO-u. Srbija, što je posebno značajno, priprema dokument (koji je Crna Gora već usvojila) pod nazivom Strategija nacionalne bezbjednosti. U predlogu tog dokumenta ne pominju se ni „neutralnost“ ni članstvo u NATO-u. Te teme, u svojim govorima ne pominju ni srpski zvaničnici. U Beogradu, dakle, NATO više nije „prokužena“ tema,

čak ni zbog toga što ta alijansa učestvuje u obuci odbrambenih snaga Kosova. Ako ništa drugo, izbjegavaju se i njeno otvoreno negiranje i direktna hvala.

Bajden je u Beograd donio poruku Vašingtona da Srbija može biti lider u regionu, ali, kako je objašnjeno, ako bude članica NATO-a. Srbija, zaista, ima takve pretpostavke, i, naravno, ne krije ni te ambicije. Kad joj to „nudi“ ili „preporučuje“ velika sila, nema sumnje, očekivati je da Beograd i dalje „omekša“ u odnosu na članstvo u

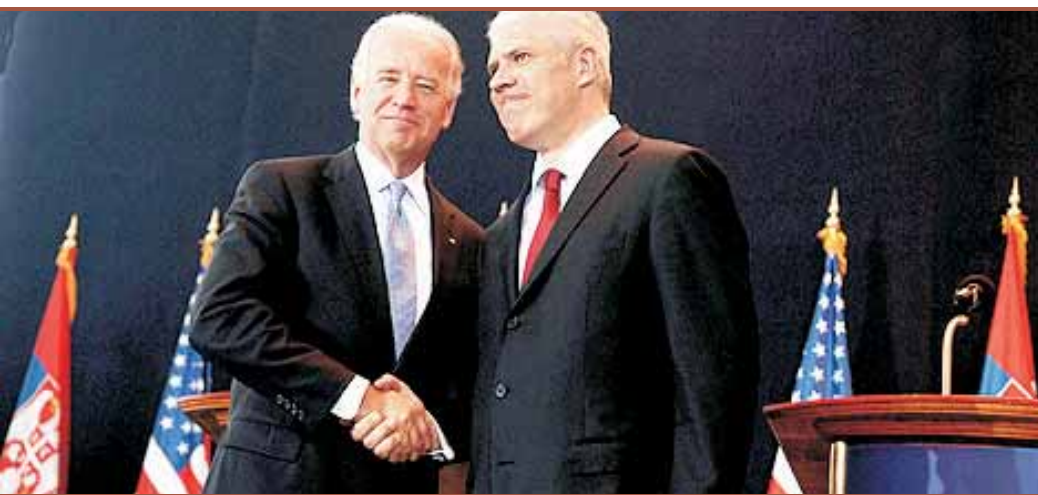
Bajdenove posjete Sarajevu, ističe se da se ulazi u novu fazu, takozvane nadgradnje Dejtonskog sporazuma, odnosno, pripreme neke vrste novog sporazuma za Bosnu i Hercegovinu, u kome će se tražiti drugačiji aranžman za tu državu. U tom smislu, kako se navodi, sadašnji entiteti u Bosni i Hercegovini mogli bi biti relativizirani. Evropi i NATO-u je potrebna moderna Bosna i Hercegovina.

Niti je, dakle, NATO „neutralan“ prema našem regionu, niti su susjedi Crne Gore i zemlje u okruženju ravno-

ko proširenje alijanse, odvija se u drugačijem bezbjednosnom okruženju. Svaka nova članica donosi u NATO svoju posebnu istorijsku, kulturnu i političku tradiciju. Zato se i „staro“ članstvo mora tješnje posmatrati u tom kontekstu, ono samo dobija nove aspekte i značenja.

Protivnici NATO članstva u Crnoj Gori, naravno, ovdje nije riječ o onima koji su još nedovoljno obavješteni o ulozi te alijanse, već o onima što reaguju „na prvu loptu“, na sam pomen NATO-a, morali bi da pažljivije prate kretanja u regionu, kod naših prvih susjeda. Da uočavaju realističnost njihovih državnih politika, eto, na primjer, i u Srbiji, i da na osnovu toga sude i o posljedicama članstva Crne Gore u alijansi. I Rusija je, u tom pogledu, poučan primjer. Stalni predstavnik Rusije u NATO-u Dmitrij Rogozin je u jednom majskom broju pariskog „Herald Tribjuna“ otvoreno priznao da Rusija želi poboljšanje odnosa sa NATO-om. Neriješeni odnosi Rusije sa NATO-om su kamen temeljac njene spoljne politike, piše Rogozin. On je poručio da je lopta trenutno u dvorištu NATO-a. Rusija, kaže Rogozin, ne samo da želi, već dokazuje da hoće dobru saradnju sa Alijansom. „Naša zemlja ima za cilj širenje saradnje sa Alijansom u Avganistanu, i to je za nas stvar principa“, stav je Rogozina. Rusija je, stoga, spremna da svoju teritoriju ustupi za nevojni tranzit za potrebe zapadnih vojnika u Avganistanu. Rogozin je NATO pozvao na „usklađenu akciju“ sa Rusijom, jer je to, kako je ocijenio, najbolji način da se svi nose sa modernim izazovima.

Ilija Despotović



NATO-u. Sve, prema tome, što Srbija realno čini, upućuje na to da se sprema za punopravno članstvo u NATO-u. Kada će to biti i formalizovano, sada nije toliko ni važno.

I posjetom Bosni i Hercegovini, neposredno prije Beograda, Bajden je promovisao NATO balkansku „misiju“. Prema nekim analitičarima, povratak Amerikanaca u BiH mogao bi da označi početak kraja „dejtonske“ Bosne, sistemski nestabilne države, u kojoj su dominantni etnička i vjerska pripadnost i gdje ta dva faktora definišu njenu realnost. U analizama Međunarodnog instituta za bliskoistočne i balkanske studije u Ljubljani, povodom

dušne prema toj alijansi. Hrvatska i Albanija su ovog proljeća primljene u alijansu. Slovenija je već pet godina članica NATO-a. Njeno iskustvo je veoma značajno za buduće članice, zemlje Zapadnog Balkana. Prije svega, važan je proces učenja savezništvu. Jer, samo formalno učlanjenje ne znači i puni sadržaj savezništva. I samo savezništvo se transformiše. Slovenija je, u tom pogledu, dobar primjer potrebe da država ostane u dobroj komunikaciji sa domaćom javnošću i nakon formalnog učlanjenja u NATO. Možda, stoga, i nije baš bila čudna ideja o organizovanju referenduma o članstvu Hrvatske u NATO-u. Jer, sva-

Političko - vojni okvir

za operacije Partnerstva za mir pod vođstvom NATO

Na NATO samitu u Vašingtonu, 24. i 25. aprila 1999. godine, pokrenute su značajne inicijative za povećanje operativne dimenzije Partnerstva za mir i za učestvovanje zemalja partnera u PzM donošenju odluka i planiranju. One su uključivale predstavljanje Koncepta operativnih sposobnosti (OCC) kojima se teži razvijanju bliže i pojačane vojne saradnje i poboljšanju vojne upotrebljivosti multinacionalnih snaga. Razvijen je Političko-vojni okvir za operacije Partnerstva za mir pod vođstvom NATO s ciljem jačanja konsultacija tokom eskalacije krize koja bi mogla zahtijevati raspoređivanje mirovnih snaga i ranije uključivanje zemalja partnera u rasprave pitanja operativnog planiranja i stvaranja snaga. Predstavljen je bio i PzM Program jačanja obuke i obrazovanja, osmišljen za pružanje pomoći poboljšanju interoperabilnosti i uspostavljanju veće saradnje i dijaloga u širim krugovima odbrane i bezbjednosti, kako NATO, tako i zemalja partnera. Takođe postoji niz priznatih PzM trening centara koji doprinose razvoju mogućnosti obučavanja u partnerskim zemljama. Kako bi se zemlje partneri što više integrisale u dnevne tokove Partnerstva, u osam NATO vojnih komandi su uspostavljeni Partnerski štabni elementi (PfP Staff Elements) popunjeni oficirima iz zemalja partnera.

Političko-vojni okvir za operacije Partnerstva za mir pod vođstvom NATO (eng. Political-Military Framework for NATO-led PfP Operations) usvojen je u okviru inicijative "Prema partnerstvu za 21. vijek Unapređeno i operativnije partnerstvo". Taj dokument definiše operacije Partnerstva za mir, pod vođstvom NATO, kao operacije odgovora na krize koje nisu predviđene članom 5. Vašingtonskog ugovora, u kojima se angažuju vojne strukture NATO i u kojima doprinos daju države članice Partnerstva za mir.

Operacije odgovora na krizu u Zajedničkoj Savezničkoj doktrini (eng. Allied Joint Doctrine) definisane su kao multifunkcionalne operacije koje obuhvataju političke, vojne i aktivnosti civilnih struktura u skladu sa međunarodnim pravom, uključujući međunarodno humanitarno pravo, u cilju doprinosa u spriječavanju i rješavanju konflikta i upravljanja krizama.

Za razliku od operacija kolektivne odbrane, u operacijama reagovanja na krize ne postoji „automatsko“ angažovanje snaga, i u njima se pored snaga država članica NATO, mogu angažovati i snage država partnera, kao i ostalih država koje nijesu članice NATO, a izraze želju za učešćem u operacijama reagovanja na krize. Da

bi snage država partnera bile prihvaćene kao snage koje mogu pružiti doprinos one bi trebalo da, između ostalog, dostignu interoperabilnost sa snagama NATO, na operativnom, materijalnom i administrativnom polju. To znači da bi snage trebalo da budu opremljene, uvijekbane i snabdjevene za zajedničko sprovođenje operacija. Operacije Partnerstva za mir pod vođstvom NATO izvode se uz primjenu koncepta Kombinovanih združenih namjenskih snaga (CJTF). Te snage su namjenjene za brzo reagovanje i formiraju se u cilju angažovanja u određenim kriznim situacijama na konkretnom prostoru, u konkretnom vremenu i sa tačno definisanim ciljevima i zadacima.

Političko-vojni okvir za operacije Partnerstva za mir pod vođstvom NATO omogućava partnerskim zemljama da učestvuju u planiranju i realizaciji operacija reagovanja na krize, ukoliko ih Sjeverno-atlantski sav-





jet prihvati kao partnerske zemlje koji mogu pružiti pun doprinos konkretnoj operaciji.

Političko-vojni okvir za operacije Partnerstva za mir pod vođstvom NATO se realizuje kroz tri faze u kojima se angažuju partnerske zemlje: (1) faza konsultacija; (2) faza planiranja i konsultacija i (3) izvršna faza.

Vrijeme koje nije povezano ni sa jednom krizom ili operacijom, a tokom kojeg se obavljaju opšte pripreme snaga za moguće učešće partnerskih zemalja u nekoj operaciji pod vođstvom NATO, naziva se faza bez krize. Tokom ove faze, sve partnerske zemlje dobijaju jednaku mogućnost da se kroz Individualni program partnerstva (IPP), Proces planiranja i pregleda (PARP) i Koncept operativnih sposobnosti (OCC), a uskladu sa samostalnim opredjeljivanjem, pripreme za moguće učešće u operacijama. Faza konsultacija proističe iz redovnih konsultacija o bezbjednosnoj situaciji i procjenama, gdje su zastupljene sve zemlje partneri u okviru Savjeta evro-atlantskog partnerstva.

Završetak faze konsultacija je kada se donese odluka Sjeverno-atlantskog savjeta da se otpočne vojno planiranje potencijalne operacije. U fazi planiranja i konsultacija nastavljaju se konsultacije sa svim partnerima u okviru Savjeta evro-atlantskog partnerstva. Onim zemljama partnerima koje bi bile u mogućnosti da pruže doprinos

operaciji, pruža se mogućnost da se uključe u sve bitne aspekte planiranja i druge pripremne aktivnosti na višem stepenu nego ostali. Tokom izvršne faze operacije, oblik učešća partnerskih zemalja odvija se u okviru koncepta Kombinovanih združenih namjenskih snaga i podrazumjeva doprinos u vojnim kapacitetima i učešće u liniji komandovanja, uz aktivno političko vođenje i nadzor takvog doprinosa.

Operacije odgovora na krize, koje nisu predviđene članom 5. Vašingtonskog ugovora obuhvata čitav set vojnih operacija i sličnih aktivnosti: (1)



operacije podrške miru (2) humanitarne operacije (3) operacije traganja i spasavanja (4) operacije pružanja pomoći prilikom katastrofa (5) operacije izvlačenja (6) operacije pružanja vojne pomoći i podrške civilnim vlastima (7) operacije evakuacije civila i (8) operacije podrške sprovođenju sankcija i embarga.

Političko-vojni okvir za operacije Partnerstva za mir pod vođstvom NATO određuje, principe, modalitete i ostale smjernice za angažovanje partnerskih zemalja u političkim konsultacijama i donošenju odluka, u operativnom planiranju i rasporedu konade. Na samitu u Istanbulu je ta-

kođe naglašena potreba ranijeg uključivanja partnerskim zemalja u proces oblikovanja odluka.

Kroz Okvirni dokument će se dopuniti rad u drugim forumima (npr. PARP ministarskim smjernicama, na sprovođenju CJTF koncepta i novih vojnih struktura, operativno planiranje, korištenje Partnerskih oficira za vezu za konkretne aktivnosti, procjenu i sertifikaciju partnerskih jedinica, CJTF vezanih uz rad na obavještajnim poslovima i bezbjednosni sporazumi, logistika i CIS koncepti, pravni i finansijski aspekti. Tokom primje-

ne okvirnog dokumenta, partnerske zemlje će obezbjediti svoj angažman u zavisnosti od same implementacije. U političko-vojnom okviru za operacije Partnerstva za mir pod vođstvom NATO dolaziće do revizije i ažuriranja kada to zahtjeva novi razvoj u Partnerstvu za mir i unutar NATO.

Odredbe ovog okvirnog dokumenta primjenjuju se u svim operacijama predvođenim NATO u kojima učestvuju partnerske zemlje, a koriste se i kao opšte smjernice za doprinos partnera ostalim NATO aktivnostima, kao što su NATO vježbe i Povjerenički fondovi PzM.

mr Tihomir Mijović

Pomoćnik ministra odbrane za ljudske resurse dr Rajko Novićević za „Partner“ govori o statusu crnogorskog vojnika

Vojska više nije tabu tema



Crna Gora izgrađuje potpuno novu, profesionalnu Vojsku, sa novim imidžom, koja jeste i biće vojska svih njenih građana“, kazao je pomoćnik ministra odbrane dr Rajko Novićević. On je u intervjuu „Partneru“ kazao da su od 2007. godine do danas, plate vojnicima po ugovoru povećane za 115 %, podoficirima za oko 70%, a oficirima za 40%, tako da danas prosječna zarada vojnika po ugovoru iznosi 375,00 eura, a oficira i podoficira 519,00 eura.

Kakav je, prema Vašem mišljenju, položaj crnogorskog vojnika danas u odnosu na početak formiranja Vojske, nakon nezavisnosti 2006. godine?

Vojska ne nastaje administrativnim aktom već dugim procesom formiranja stavova oficira i vojnika prema vojnoj djelatnosti, državi, odnosno njenim demokratskim institucijama i vojsci kao organizaciji. Bez toga nema ni efikasnog vojnog djelovanja, ni civilne kontrole Vojske. Dakle, profesionalizam mora podrazumijevati funkcionalnu stručnost, korporativni duh i odgovornost. Vojska je u crnogorskom društvu uvijek imala zavidno mjesto, a vojnička profesija ugled i dostojanstvo. Kao i sva druga

krupna pitanja tako i rekonstrukcija i izgradnja odbrambenog sistema i nove Vojske postaje predmet slobodne demokratske rasprave i ničim sputanog političkog odlučivanja. To je još jedna potvrda da se i sa vojnih tema uklanja tabu koji je bio karakterističan za vrijeme koje je, siguran sam, zauvijek iza nas. Detabuizacija ne bi bila potpuno svrshodna ukoliko ne bi bila praćena svojevrsnom rehabilitacijom ugleda Vojske u crnogorskom društvu. Svjesni činjenice da se ugled teško i sporo stiče, a gubi veoma lako, ukupni naponi koje ulažemo idu u pravcu izgradnje novog imidža Vojske i zasigurno nova Vojska Crne Gore jeste i biće Vojska svih njenih građana.

Dakle, kakvi su planovi za razvoj Vojske?

U skladu sa Planom razvoja ljudskih resursa, na razne vidove školovanja, specijalizacija, postdiplomskih usavršavanja, treninga i obuke upućujemo mlade ljude, oficire i podoficire, na najprestižnije vojne visokoškolske obrazovne ustanove u svijetu (SAD, Njemačka, Grčka). Smatramo da je ovo najbolja investicija u budućnost, a nikako trošak. Ulaganje u znanje i razvoj obrazovanja ulažemo u razvoj sistema odbrane, ali i crnogorskog društva. Dakle, ovakvim pristupom obezbjeđujemo najoptimalnije uslove za razvoj i usavršavanje mladih ljudi i omogućavamo im da ovladaju savremenim

znanjima, a što im obezbjeđuje nesmetani tok i razvoj njihove karijere.

Čime ste posebno zadovoljni pri rješavanju pitanja vezanih za pripadnike Vojske Crne Gore, a šta je ono na čemu treba još raditi?

Donošenjem modernih zakona o odbrani i Vojsci, stvorili smo normativne uslove za dalju izgradnju sistema odbrane koji je po svom karakteru otvoren, sposoban da razmjenjuje informacije i prilagođava se uticajima okruženja. Na ovaj način u potpunosti se oslobađamo svih ideoloških uticaja na subjekte odbrambenog organizovanja, a time i na Vojsku, prenošenjem kompetencija i odgovornosti na državnu vlast koja se bira na demokratskim osnovama. U savremenim demokratskim društveno-političkim sistemima gdje je potpuna ili djelimična profesionalizacija vojske nužnost, prvorazredni značaj dobija efikasna i efektivna civilna i demokratska supremacija i kontrola vojske. Ona mora da bude spoljna i unutrašnja. Spoljnu kontrolu uspostavljaju i sprovode legislativna i egzekutivna vlast, kao i sudstvo. Ovome svakako treba dodati sve veću ulogu i značaj javnog mjenja jer rad svih državnih institucija mora biti izložen sudu javnosti pa prema tome ni vojska ne treba i ne može biti izuzetak. Unutrašnja kontrola se zasniva na vrijednostima i normama pripadnika vojske. Takođe, značajan segment unutrašnje kontrole predstavljaju naučno-tehničke i profesionalne vrijednosti i standardi koji se primjenjuju u vojsci. Svakako, uspostavljanje pune civilne i demokratske supremacije i kontrole Vojske jeste bio prvi i jedan od najznačajnijih zadataka koji je u potpunosti realizovan i čime smo posebno zadovoljni, a što je prepoznato od svih relevantnih adresa. Sistem odbrane, koji razvijamo i Vojsku kao dio tog sistema, moramo dalje osposobljavati za civilno-vojno krizno planiranje i upravljanje, kao i za organizovanje i osposobljavanje za najširi spektar odbrambenih i bezbjednosnih zadataka u neposrednoj opasnosti i drugim kriznim situacijama.

Šta je to na čemu treba još raditi?

Nužno je nastaviti sa cjelovitim strukturim i organizacionim reformama koje će iznijeti ljudski resursi. Stoga je potrebno i dalje, putem raznih vidova obrazovanja i prekvalifikacija, mijenjati strukturu postojećih znanja, vještina i sposobnosti. Obrazovanje, osposobljavanje, usavršavanje i trening zaposlenih mora težiti tome da kod prosječnog pojedinca razvija nje-

10%, zbog specifičnosti službe i dužnosti koje obavljaju. U septembru 2007. godine svim profesionalnim vojnim licima, zarade su povećane za 30%. Stupanjem na snagu Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o zaradama, dodacima na zaradu i naknadama zarade licima na službi u Vojsci Crne Gore, koje se primjenjuju počev 1. 1. 2009. godine, povećane su zarade profesionalnim vojnim licima i to pro-



mu urođene ili stečene sposobnosti i da stvara i izgrađuje motivaciju od koje zavisi iskorišćenost tih potencijala. Rutinski rad na dužnostima mora se potpuno prevazići jer se on obavlja na osnovu prošlih znanja koja su, po pravilu, objektivno zastarjela. U ovom pravcu smo preduzeli i preduzićemo neophodne aktivnosti u čemu imamo značajnu pomoć naših partnera, posebno zemalja članica NATO.

Kakve su plate vojnicima, da li je i po tom pitanju bilo nekih poboljšanja?

Povećanju ukupnog standarda pripadnika Vojske posvećuje se posebna pažnja. Od konstituisanja Vojske CG profesionalnim vojnim licima zarade su povećavane u tri navrata. U aprilu 2007. godine, vojnicima po ugovoru zarada je povećana za

sječno u visini od 40%. Prosječna zarada vojnika po ugovoru iznosi 375,00 eura, a oficira i podoficira 519,00 eura. Dakle, od 2007. godine do danas, plate vojnicima po ugovoru povećane su za 115 %, podoficirima za oko 70 %, a oficirima za 40 %.

Šta se u Vojsci Crne Gore čini po pitanju stambene, a šta po pitanju zdravstvene politike?

Pitanje rješavanja stambenih potreba profesionalnih vojnih lica propisano je Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba u Ministarstvu odbrane. Od sticanja nezavisnosti Crne Gore, Ministarstvo odbrane raspodijelilo je 85 stanova u zakup na neodređeno vrijeme, od čega je 61 stan raspodijeljen profesionalnim vojnim licima. Takođe, u skladu sa Zaključcima Vlade,

228 rješenja o dodjeli službenih stanova, stanova datih u zakup na neodređeno vrijeme i stanova datih kao nužni smještaj, zamjenom rješenja, tim korisnicima su ustupljeni u zakup na neodređeno vrijeme, od čega 106 stanova profesionalnim vojnim licima. U 2009. godini raspodijeljeno je 6 stanova profesionalnim vojnim licima. Početa je gradnja 78 stanova na lokaciji »Stari aerodrom« u Podgorici, kao i 3,500 m² stambenog prostora u okviru stambeno - poslovnog kompleksa na lokaciji »Tološi«.

A, šta je sa zdravstvom?

Profesionalna vojna lica ostvaruju prava iz zdravstvene zaštite i druga prava iz zdravstvenog osiguranja u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju. Zdravstvena zaštita u Vojsi Crne Gore sastavni je dio jedinstvenog zdravstvenog sistema Crne Gore. Primarnu zdravstvenu zaštitu profesionalnih vojnih lica organizuje i sprovodi Ministarstvo odbrane. U tom smislu u svim jedinicama Vojske postoje ambulate u kojima su zaposlena 2 do 3 ljekara, koji pružaju medicinske usluge pripadnicima Vojske i isti su izabrani ljekari tim licima. Ukupno ima 12 ljekara opšte medicine u svim ambulantama, a pružaju medicinske usluge za oko 1800 pripadnika Vojske. Ministarstvo odbrane u okviru specifične zdravstvene zaštite ima tim za podršku, koji radi dijagnostiku i sistematske preglede profesionalnih pripadnika Vojske Crne Gore, sa ciljem da briga o zdravlju profesionalnih vojnih lica bude na što većem nivou. Sekudarnu i tercijernu zdravstvenu zaštitu profesionalni pripadnici Vojske Crne Gore ostvaruju u Kliničkom centru Crne Gore i drugim opštim bolnicama u Crnoj Gori, na osnovu uputnica koje dobijaju od izabranih ljekara.

Mihailo Danilović

Vojska obezbjeđuje punu afirmaciju mladih

Kakvo je penzijsko invalidsko osiguranje pripadnika VCG?

Izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, koje su stupile na snagu 15. 8. 2007. godine, profesionalna vojna lica su uvedena u jedinstveni sistem penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, što znači da ostvaruju prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja kao i drugi osiguranici u Crnoj Gori. Zbog specifičnosti vojne službe, izmjenama i dopunama ovog zakona, od 23. 12. 2008. godine, utvrđeno je da profesionalno vojno lice, izuzetno od propisanih opštih uslova, stiče pravo na starosnu penziju, ako je navršio 50 godina života i 20 godina staža osiguranja, od čega najmanje 10 godina efektivno provedenih na radnim mjestima, na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem. Ovo čini položaj profesionalnog pripadnika Vojske povoljnijim u odnosu na druge osiguranike prilikom ostvarivanja prava iz penzijskog osiguranja.

Ako postoje, koji su drugi benefiti koji bi "natjerali" nekog da postane profesionalni vojnik?

Siguran sam da u opredjeljenju mladih ljudi za izbor profesije nije jedini i isključivi motiv određeni materijalni benefit. Motivacija ljudskih resursa se temelji na bazi brojnih ljudskih potreba, aspiracija i očekivanja, a umnogome je determinisana i vrijednosnim sistemom same individue. Dakle, motivacija ima individualni karakter i razvija se i usmjerava sa razvojem osobe. Ono što usmjerava i motiviše čovjeka u jednom životnom razdoblju potpuno može biti bez značaja u drugom životnom razdoblju. Motivi predstavljaju osnov za razumijevanje ukupnog ponašanja ljudi ali su oni istovremeno i velika tajna. Motivi su često skriveni pod uticajem brojnih činilaca i društvenih i ličnih. Ovo govorim iz razloga što pored materijalne kompezacije za rad profesionalni vojnik naše Vojske ima mogućnost daljeg osposobljavanja i za starješinske dužnosti i zanimanja čime im se otvara prostor za njihovo dalje napredovanje i školovanje. Vojska Crne Gore postaje sve više "organizacija koja uči" i ambijent koji obezbjeđuje punu afirmaciju mladih ljudi.



Poziv pilota

Poziv pilota je vječna inspiracija. Ko može ući u letjelicu bez čežnje za plavetnilom visina gdje sve želje postaju stvarnost, ispunjenje sna, onaj neobjašnjivi poziv koji je za sve nas pilote letjeti-živjeti jedno isto. To je osnovni preduslov ovog poziva. Negdje u nekim službama možete i sticajem okolnosti i silom raditi neki posao, ali letjeti možete samo iz ljubavi i nadahnuća. Jednostavno, to se sa pilotom rađa.

Svaki let, svako odvajanje od zemlje je jedna velika avantura koja i pored neizvjesnosti krije u sebi magnetsku privlačnost koju samo piloti mogu osjećati. Svako letenje je sinteza najmanje dva faktora, tj. čovjeka i letjelice. Da bi let bio siguran i uspješan oni se moraju duboko poznavati. Osim toga, iskustvo mora biti što raznovrsnije i potpunije, jer se na osnovu njega donose najsudbonosnije odluke. Što je iskustvo bogatije, to je sigurnost i za pilota i za letjelicu veća. Zato piloti sa posebnim respektom i uvažavanjem gledaju na kolege koji imaju veliki broj časova naleta. Dakle, za ovaj poziv trebaju razum, ljubav, znanje i iskustvo.

Emocijama se možemo prepustiti na zemlji, u masi pješaka koji nose i tegobe i ljepote ovoga života; u vazduhu pak pilot mora biti sav oko i uho, računar, najbrži računar na

svijetu, procjenitelj mnogih značajnih faktora koji će sačuvati pilota i letjelicu i uspješno se vratiti među zemaljske stanovnike.

Nebo i letenje su ipak naša privremenost, jer se svaki let mora završiti, svako uzbuđenje i ushićenje visinama okončati i kada dodirnemo zemlju poslije leta osjećamo se kao pobjednici koji imaju pravo na još jedan, novi let. U svakom poslu moguće je pogriješiti više puta; pilot može pogriješiti samo jedanput.

Prije izvjesnog vremena, pitao me je jedan student-slušalac: "Koja je razlika između leta pilota i leta orla"? Zamislio sam se i odgovorio (a to bih i danas potvrdio): "Orao može da sleti gdje god hoće - pilot to ne može. Najveća sreća za pilota je kada i sebe i letjelicu uspješno dovede na postavljeni cilj. Orlu je prirodna sredina letenje u visinama, pilot maksimalnom koncentracijom na mnogo većim visinama i nepovoljnijim uslovima prevazilazi letenje svih krilatih stvorenja, zahvaljujući različitim tipovima letjelica i trijumfuje svojim sposobnostima kako na zemlji tako i na nebu."

Dragi moj prijatelju: i kod orla i kod pilota ima nešto zajedničko, presudno u njihovom budućem životu, bez obzira što se radi o

ptici i čovjeku, a to je silna želja da se poleti. I kod đaka poletarca, budućeg pilota i kod mladog orla krije se iskonski nagon da se nebom leti i gospodari, da se visinama opija. Postoji jedna ne mala razlika: orlić ne mora ići u školu da bi poletio, a pilot mora u dugu i tešku obuku, često vrlo rizičnu koja zapravo traje cijeli vijek jednog pilota.

Međutim i pored svih napora pilotskog poziva, ljubav prema njemu sve pobjeđuje. Ako bi me neko upitao poslije napornog leta i nakon dvadesetak godina bavljenja ovim zanimanjem, da li bih opet izabrao, kada bih bio u prilici odlučivati taj poziv, odgovorio bih mu bez razmišljanja: da!

I kada bi se sto puta morao izjašnjavati, odgovor bi bio isti - samo letjeti.

Svjedoci smo kakvom se silnom brzinom razvija i putnička i borbena avijacija. Zato ionako složena obuka pilota postaje sve složenija.

Dragi moj budući pilotu, ovo ti pričam ne da te odbijem od pilotskog poziva, ako samo imaš ljubav prema njemu, nego da te kroz sve ove izazove ohrabrim, jer su piloti hrabri ljudi i kompletne ličnosti.

Srećno!

pilot ppuk Živko Pejović



Završna planska konferencija za vježbu „COMBINED ENDEAVOR 2009“

Učestvovanje na NATO vježbama prilika je da države poput Crne Gore podignu nivo svojih sposobnosti i postignu kompatibilnost sa savezničkim vojskama. Zbog svog aktivnog učešća i datog doprinosa u pripremnim aktivnostima, Crna Gora je izabrana da bude domaćin finalne planske konferencije za NATO vježbu „Combined Endeavor 2009“ („Združeni napor 2009“).

Vježba „Combined Endeavor“ je vježba koja „proizvodi“ NATO standarde iz oblasti telekomunikacija i informatike i predstavlja najveću aktivnost tog tipa na svijetu. Izvodi se svake godine u organizaciji Komande američkih snaga u Evropi (US EUCOM). Izvođenju vježbe prethode četiri planske konferencije, na kojima učestvuju predstavnici zemalja članica NATO i Partnerstva za mir, kao i predstavnici dvije organizacije - NATO i SEEBRIG (organizacija zemalja članica brigade jugoistočne Evrope).

Vježba ima za cilj ispitivanje rada uređaja telekomunikacija i informatike u vojne svrhe između zemalja učesnica vježbe, kako bi se obezbjedila potrebna tehnička i ljudska interoperabilnost. Vježba „Combined

Endeavor“ održaće se u septembru u Bosni i Hercegovini, Danskoj i Holandiji a najavljen je učešće oko 1.500 vojnih stručnjaka kako bi se testirale telekomunikacione i informatičke tehnike koju koriste vojske država članica NATO i Partnerstva za mir. Na vježbi će učestvovati 8 pripadnika Vojske Crne Gore.

Direktor vježbe, potpukovnik Rik Dolesin, oficir američkog ratnog vazduhoplovstva (US Air Force), trenutno na dužnosti u Komandi američkih snaga u Evropi (US EUCOM), tokom priprema za otvaranje konferencije, naglasio je da ovakve vježbe obezbjeđuju Crnoj Gori priliku na bude „interaktivna sa NATO zemljama“.

Govoreći o značaju aktivnog učešća Crne Gore, Dolesin je kazao da je riječ o zajedničkoj aktivnosti 43 nacije kako bi se postigla kompatibilnost komunikacijskih sredstava i opreme, te da je to vrlo važno za države koje žele da dostignu NATO standarde.

„Jedna od stvari koje radimo jeste da pokušavamo da standardizujemo opremu svih

država učesnica vježbe sa NATO standardima. Jer, ako Crna Gora želi da prati ostale NATO zemlje, a shvatio sam da je njen dugoročni plan da bude dio tog saveza, onda je ovo prilika da unaprijedi stanje i kvalitet u svojoj vojsci“, kazao je Dolesin

Dolesin je istakao da je „osvežavajuće“ za organizatore vježbe to što se Crna Gora prijavila da bude domaćin finalne konferencije i tako aktivno doprinosi procesu, dodajući da, iako se tek uključila u proces, Crna Gora je jako aktivna i ove godine je kao domaćin finalne konferencije već toliko uznapredovala da ima vodeću ulogu u jednom segmentu vježbe.

Vježba „Combined Endeavor“, smatra on, daje priliku mladim državama da vide kakva je sve oprema na raspolaganju u dugim vojskama, i da uvođenjem novih tehnologija i procedura podignu nivo i unaprijede svoje sposobnosti, ali i da štite izvore.

Pripadnici Vojske Crne Gore do sada su aktivno učestvovali na vježbi „Combined Endeavor 2008“, koja je izvedena tokom aprila i maja 2008. godine u Baumholderu



(SR Njemačka) i u Splitu (Republika Hrvatska). Rezultati postignuti na vježbi i stečena iskustva imali su veliki značaj za unapređenje sistema telekomunikacija i informatike u Vojsci Crne Gore.

U pripremama za izvođenje vježbe „Combined Endeavor 2009“ do sada su održane tri planske konferencije, dvije u Sarajevu (Bosna i Hercegovina) i jedna u Talinu (Estonija), dok je četvrta planska konferencija održana u Budvi, od 8. do 12. juna 2009. godine, na kojoj su učestvovali predstavnici 42 zemlje sa oko 250 učesnika.

Na otvaranju konferencije ministar odbrane Boro Vučinić istakao je da je Crna Gora poštovana što može biti domaćin delegacijama više od 40 zemalja, predstavnicima NATO-a, Komande američkih snaga u Evropi (US EUCOM) i Brigade Jugoistočne Evrope (SEEBRIG).

On je kazao da je Crna Gora čvrsto opredjeljena za što brže punopravno članstvo u NATO, i kroz organizaciju ovako značajne konferencije pokazuje da je prilično odmakla u svojim integrativnim procesima.

Ministar Vučinić je naglasio da je u tom cilju Crna Gora snažno posvećena regionalnoj saradnji, da je razvila prijateljske odnose sa svim državama u okruženju i da tu saradnju



vidi kao neodvojiv dio procesa evropskih i evroatlantskih integracija. „Čvrsto vjerujemo da cijeli region Zapadnog Balkana ima jasnu evropsku budućnost i potpuno smo posvećeni ostvarenju tog cilja“, istakao je on.

“Ova konferencija je dokaz povjerenja koje nam je ukazano od strane naših partnera, kao i potvrda uspjeha koje smo do sada ostvarili po pitanju izgradnje kapaciteta Ministarstva odbrane. Kroz organizaciju ove

konferencije, Crna Gora se pokazala kao pouzdan partner koji želi da da svoj doprinos aktivnostima NATO-a i partnerskih zemalja. Takođe, ovu Konferenciju doživljavamo kao priliku za intenziviranje saradnje između zemalja članica i partnera, i njihovom što bržem približavanju punopravnom članstvu u NATO-u”, zaključio je minister Vučinić.

Zamjenik ambasadora SAD u Crnoj Gori gospodin Stiven Kontos kazao je da je vježba „Combined Endeavor“ način da 42 različite vojske mogu da funkcionišu kao jedan oružani sistem, a sve u cilju da se zajednički odoli prijetnjama od terorizma, šverca oružja, sajber kriminala, do globalnih epidemija.

Direktor vježbe potpukovnik Rik Dolesin kazao je da ta NATO vježba pruža priliku da se zemlje učesnice više angažuju i uče jedna od druge kako bi se pripremile za zajedničke operacije.



Vježba „Combined Endeavor“, smatra on, najveća je koalijska komunikaciona vježba na svijetu, koja donosi brojne koristi i NATO članicama i državama Partnerstva za mir.

“Ona gradi profesionalne odnose, što je ključ za uspješne koalijske operacije. Takođe, unapređuje multinacionalnu komunikaciju”, kazao je Dolesin.

Na zatvaranju konferencije načelnik Generalštaba Vojske Crne Gore viceadmiral Dragan Samardžić je istakao da je za Vojsku Crne Gore, kao i za cjelokupnu državu, bilo veliko zadovoljstvo, ali i odgovornost, organizovati Završnu plansku konferenciju, na kojoj je finalizirano usaglašavanje toka vježbe “Combined Endeavour 2009”.

On je ponovio da je cilj Crne Gore da što prije postane članica NATO-a i iz tog razloga ona ulaže maksimalne napore da ispuni



sve obaveze u okviru Partnerstva za mir i tako pokaže da je pouzdan partner. Govoreći o obavezama Vojske, on je kazao da je Vojska Crne Gore svjesna svojih obaveza da dostigne NATO standarde i da bude spremna da pruži svoj doprinos u kolektivnom sistemu bezbjednosti. “Zato aktivno radimo na jačanju operativnih sposobnosti naše Vojske, prije svega kroz implementaciju realno odabranih Partnerskih ciljeva”, istakao je viceadmiral Samardžić.

”Svakako, obuka je osnova napredovanja svake vojske. Usvajanje novih znanja i standarda nije nimalo lak proces i to je neprekidan lanac i u NATO i u zemljama Partnerstva za mir. U svemu tome, saradnja i pomoć partnera, razmjena iskustava, a posebno učešće u dobro osmišljenim vježbama kao što je “Združeni napor” su krucijalni”, zaključio je na kraju viceadmiral Samardžić.

ppk. Marinko M. Slomo



Raketna fregata

RF-34

Početkom juna Mornarica Vojske Crne Gore i Vazduhoplovna baza uspješno su realizovale združenu taktičku vježbu u akvatorijumu teritorijalnog mora Crne Gore. Nosilac vježbe bila je raketna fregata RF-34.

Prvo što posjetiocu Barske luke pada u oči je vitka linija velikog patrolnog broda - raketne fregate RF-34 i njegov prepoznatljivi kliperski nos. Bio je on i za vrijeme bivše Jugoslavije, a i danas je, najjači ratni brod na ovoj strani Jadrana.

To je brod klase "Kotor", a izgrađen je u brodogradilištu u Kraljevici. Izgrađene su dvije jedinice te klase, RF-33 i RF-34. Oba su danas u operativnoj upotrebi Vojske Crne Gore.

RF-34 predstavlja najveću klasu ratnih brodova Mornarice Vojske Crne Gore, punog deplasmana 1492 tone, dužine 91,8 i širine 11,6 metara. Razvijen je na bazi Ruske klase "Koni", ali uz znatne modifikacije i poboljšanja. U naoružanje Ratne Mornarice tadašnje Jugoslavije uveden je 25. februara 1988. godine.

Osnovna namjena RF-34 je borba protiv podmornica, protivvazduhoplovna odbrana i raketno i artiljerijsko dejstvo po plovnim sastavima protivnika.

Pogon RF-34 je kombinovani, sa jednom gasnom turbinom M8G maksimalne snage 14720 kW i dva dizel motora Pielstick snage po 3648 kW. Osnovno pogonsko postrojenje su dizel motori, dok je gasna turbina namijenjena za postizanje maksimalno trajne brzine plovila. Sa dizel motorima RF-34 postiže brzinu od 22 čvora, a sa gasnom turbinom 27 čvorova. Eko-

nomska brzina broda je 14 čvorova i pri toj brzini daljina plovbe mu je 1800 nautičkih milja.

Trup broda je izrađen od čeličnog lima debljine 3 do 15 mm, dok je nadgrađe izrađeno od aluminijumske legure debljine 2-10 mm. Forma nadgrađa je projektovana tako da umanjí radarsku refleksnu površinu.

Sposobnost broda ogleda se i u tome što se u plovidbi može održati bez ograničenja pri stanju mora 6 po Boforu, a kod jačeg mora i vjetra može ploviti koristeći se manevrom i ukrcavanjem balasne vode u tankove za gorivo. Stišavanje amplitude valjanja postiže se bočnim stabilizatorima (ljudnim perajima). Brod izdržava udare vjetra od 20 m/s sa standardnim deplasmanom, odnosno 40 m/s sa normalnim deplasmanom.

Od broskog naoružanja RF 34 posjeduje četiri protivbrodske rakete P-21/22 (SS-N-2 Styx) i raketni sistem za protivvazduhoplovnu odbranu Osa-M (SA-N-4 Gecko), kao i dva dvanaestocijevna lansera raketnih dubinskih bombi RBU-6000 namijenjena za borbu protiv podmornica. Artiljerijsko naoružanje fregate se sastoji od jednog univerzalnog dvocijevnog automatskog topa AK-726 kalibra 76,2 mm i dva topa AK-230 kalibra 30 mm.

RF-34 je opremljen sa više senzora za otkrivanje i praćenje ciljeva. Za praćenje vazdušne i površinske situacije koristi se radar MR-302 dometa 110 km za prosječan radarski vazdušni cilj, dok je radar Decca RM 1226 namijenjen za navigaciju. Radarski sistem MPZ-



301 (Pop Group) se koristi za upravljanje vatrom raketnog sistema PVO Osa-M, a za upravljanje artiljerijskom vatrom koriste se osmatrački i nišanski radari sistema 9LV-200 MK-2.

Od ostalih senzora brod ima aktivni sonar, radiološki detektor, detektor laserskog ozračenja i detektor radarskog ozračenja. Za odbranu od protivbrodskih raketa, RF-34 ima lansere IC i radarskih mamaca tipa Barricade.

Pored toga brod je opremljen i brodskim sistemima za demagnetizaciju broda, desalinizatorima za proizvodnju vode za piće, uređajima za radio vezu, za prijem podataka sa hidroakustičnih plutača, uređajima za podvodnu vezu, protivpožarnim i drenažnim pumpama, pumpama za pretakanje goriva i ulja, sistemom za klimatizaciju, protivpožarnim sistemom i uređajima za proizvodnju električne energije.

ppk. Marinko M. Slomo



Slobodan pristup informacijama i

TAJNI PODACI

Pravo na pristup informacijama koje su u posjedu državnih organa i organizacija koje vrše javna ovlaštenja je ustavno pravo koje je implementirano kroz Zakon o slobodnom pristupu informacijama. Slobodan pristup informacijama zasnovan je na principu objelodanjenja informacija i tekovina je najviših evropskih standarda o ljudskim pravima i slobodama.



Pored prava na slobodan pristup informacijama postojala je potreba da se određeni podaci zaštite i učine nedostupnim za javnost u određenom vremenskom periodu, imajući u vidu štetne posljedice koje bi nastupile ili mogle nastupiti po bezbjednost Crne Gore, njene političke ili ekonomske interese u slučaju njihovog otkrivanja nepozvanom licu.

Donošenjem Zakona o tajnosti podataka kojim je propisan jedinstven sistem određivanja tajnosti podataka, pristupa tajnim podacima, čuvanja, korišćenja, evidencije i zaštite tajnih podataka, u

skladu sa međunarodnim standardima, obezbjeđena je ravnoteža između prava građanina na slobodan pristup informacijama i potrebe da se onemogući nanošenje štetnih posljedica za bezbjednost



Crne Gore. Ova ravnoteža se postiže primjenom standarda „značajnijeg interesa“, odnosno procjene, u svakom konkretnom slučaju, da li je interes bezbjednosti značajniji od interesa za slobodnim pristupom informacijama.

Tajnost podatka se ne može odrediti ako određivanje tajnosti ima za cilj prikrivanje izvršenog krivičnog djela, prekračenje ili zloupotrebe ovlaštenja ili drugog nezakonitog akta ili postupanja.

Tajnost podatka prestaje određivanjem datuma, događajem čijim nastankom prestaje tajnost ili vremena čijim istekom prestaje tajnost podatka, a može biti ukinuta i ranije. Nakon prestanka ili ukidanja tajnosti, podaci koji su nosili oznaku tajnosti postaju dostupni javnosti, u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama.

Seminari u Upravi za kadrove

U prostorijama Uprave za kadrove u toku su seminari na temu „Primjena

Zakona o tajnosti podataka“. Predavači su službenici Direkcije za zaštitu tajnih podataka, a cilj seminara je da se na što bolji način približi materija o tajnosti podataka svim korisnicima tajnih podataka, kao licima koja u svom radu se susreću sa tajnim podacima. Zainteresovanost za učešće na seminaru je veoma velika, a prijave se dostavljaju Upravi za kadrove. U prvom planu je da ciljna grupa bude sastavljena od zaposlenih u državnim organima, a ako se ukaže potreba i za drugim licima, održavanje seminara će se nastaviti i poslije predviđenog roka.



Takođe, poslije održavanja ovih seminara, ukoliko se ukaže potreba za tim, biće organizovane posebne radionice za lica koja će voditi evidenciju tajnih podataka, prenositi tajne podatke i dr.

B.D, P.K, I.P.

Združena taktička vježba Mornarice i Vazduhoplovne baze VCG

Taktička vježba sa bojevim gađanjem pripadnika Mornarice VCG uspješno je realizovana 2. i 3. juna 2009. godine u rejonu rta Platamuni. Na vježbi, kojom je rukovodio zamjenik komandanta Mornarice VCG kbb Željko Hercegovac, učestvovalo je više od polovine sastava Mornarice VCG: patrolni brod P-34, Pučinski remorker PR-41, Odred za nadzor mora, Pomorski odred i 2 helikoptera iz sastava Vazduhoplovne baze VCG. Vježba je obuhva-



tila operacije pomorske blokade, uključujući bording (MIO operacije), operacije traganja i spasavanja na moru (SAR operacije), vježbe taktičkog manevrisanja i gađanja brodskim naoružanjem (GANEX), kao i vježbe komunikacije. Navedene aktivnosti realizovane su po standardima i procedurama NATO, primjenom multinacionalnih pomorskih uputstava i procedura (MTP). Kroz realizaciju planiranih sadržaja izvršena je provjera stepena osposobljenosti P-34 za izvršenje misija i priprema pučinskog remorkera PR-41 za učešće na vježbi "ADRION LIVEX 09", kao i provjera dostignutog stepena implementacije Partnerskih ciljeva Mornarice.

Signalom da je na patrolni brod 34 stupio Komandant Mornarice, otpočela je taktička vježba. Po dobijanju signala za uzbunu komandanti brodova izdali su komandu za pripremu broda za isplovljenje, a članovi posade realizovali su sve radnje i aktivnosti za bezbjedno i brzo isplovljenje. Pripadnici Odreda za nadzor mora uspostavili su neprekidno praćenje situacije na moru.

U toku plovidbe, do poligona, izvedene su vježbe BOB-a (borbene otpornosti broda), u kojima je posada P-34 pokazala visok stepen obučenosti i uvježbanosti u mjerama i postupcima: odbijanja napada, zaustavljanja prodora vode u brod, gašenja požara izazvanog "napadom" terorista brzim čamcima, spasavanje čovjeka u moru i pružanje prve pomoći povrijeđenim. P-34 i PR-41 uspješno su realizovale i vježbe taktičkog manevrisanja, koje su im bile naređene od strane rukovodstva vježbe.

Vježbe traganja i spasavanja na moru (SAR operacije)

Po primljenom signalu za pomoć SOS, sa jedrilice na kojoj su se nalazila dva člana posade, pripadnici Odreda za nadzor mora prenijeli su signal za pomoć svim učesnicima, a isti su pristupili postupcima i metodama za sprovo-



đenje SAR operacija. Brodovi su promijenili dotadašnji kurs plovidbe i uputili se ka dodijeljenim rejonima za pretragu, a helikopteri su, po pozivu, uzletjeli sa aerodroma Golubovci. Dok su helikopteri u niskom letu nadlijetali dodijeljeni rejon, komandant P-34 brzo je procjenjivao situaciju, uzevši u obzir pravac i brzinu vjetrova, te naredio kurs plovidbe. Da je procjena komandanta bila dobra potvrdio je



izvještaj osmatrača "Desno trideset na 500 metara čovjek u moru". Izvršen je manevar i postupci za spasavanje čovjeka u moru i pružanje prve pomoći. Po pronalaženju prvog brodolomca, posada helikoptera uočila je čovjeka u moru, saopštila lokaciju, a PR-41 je krenuo u pomoć nastradalom.

Vježbe pomorske blokade uključujući bording (MIO operacije):

Po raspoređivanju brodova na liniju pomorske blokade, otpočelo se sa kontrolom pomorskog saobraćaja, po standardnoj proceduri. Nakon izvršene provjere, komandant P-34 izvršio je zaustavljanje sumnjivog trgovačkog broda i uputio Bording tim da zauzme brod i obezbjedi sigurnost broda za pregled i kontrolu od strane inspeksijskog tima.

Manevar i gađanja brodskim naoružanjem

Iako po lošim vremenskim uslovima, pripadnici Mornarice VCG pokazali su visok stepen obučenosti i uvježbanosti prilikom gađanja artiljerijskim brodskim naoružanjem. Posada PR-41 je svojim radom pokazala da je obučena i osposobljena i za: popunu i snabdijevanje drugog broda u pokretu, gašenje požara na drugom brodu, kao i uzimanje broda u tegalj i tegljenje na potrebnu lokaciju.

potpukovnik Veljko Asanović

Izazovi sa kojima se suočava Alijansa

Ministri odbrane članica NATO održali su 11. i 12. juna u Briselu sastanak na kojem su razmotrili izazove sa kojima se Alijansa suočava. Na dvodnevnom sastanku razgovarano je o bezbjednosnoj situaciji na Kosovu, operacijama u Avganistanu, naporima u odbrambenoj transformaciji Alijanse, kao i potencijalnoj ulozi NATO-a u borbi protiv gusara ispred obala Somalije.

Uzimajući u obzir poboljšanje bezbjednosne situacije na Kosovu, ministri odbrane članica NATO dogovorili su smanjenje prisutnosti snaga KFOR-a za jednu trećinu. Složili su se da će o tempu smanjenja snaga KFOR-a odlučivati Sjevernoatlantski savjet, shodno razvoju situacije. Uprkos smanjenju broja vojnika na terenu, KFOR će se i dalje oslanjati na brzu i sposobnu rezervu i biti odgovoran za bezbjedno i sigurno okruženje na Kosovu, na osnovu rezolucije Savjeta bezbjednosti UN 1244.



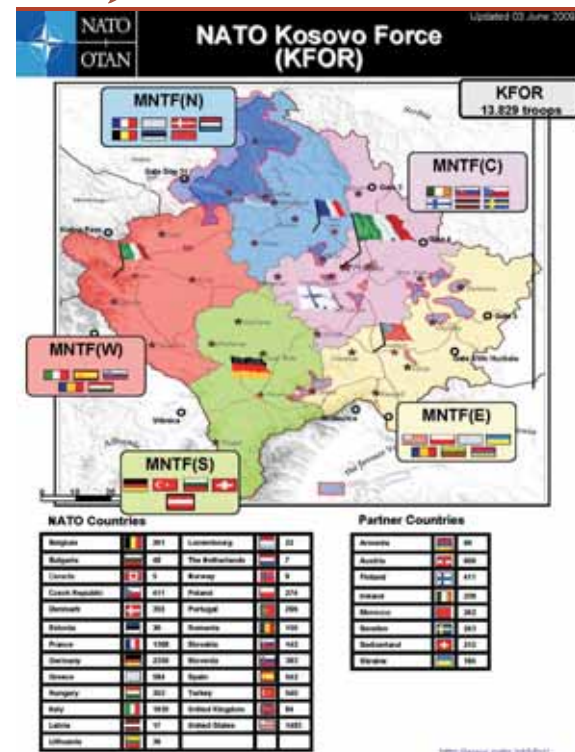
Po pitanju Avganistana, ministri odbrane su odobrili tri odvojene inicijative, kako bi se poboljšala obuka avganistanskih snaga nacionalne bezbjednosti, struktura komandovanja i nadzora za ISAF i razmještanje NATO AWACs (Airborne Warning and Control Systems) sa ciljem poboljšanja nadzora vazdušnog saobraćaja u Avganistanu. Saglasili su se da je ostvaren značajan napredak u sprovođenju

NATO bezbjednosnih prioriteta za 2009. u Avganistanu, ali i da je potrebno uložiti mnogo više napora za obuku Avganistanske nacionalne policije, kao osnov za obezbjeđenje dugoročne stabilnosti.

Razvijanje kapaciteta Avganistanske nacionalne armije (ANA) i Avganistanske nacionalne policije (ANP) ostaje osnov za uspjeh strategije ISAF-a. Odlučeno je da se uspostavi NATO Training Mission - Afganistan (NTM-A), u skladu s odlukama čelnika država i vlada sa posljednjeg samita. Kao odgovor na promjenu obima i nivoa odgovornosti u HQ ISAF, dogovoreno je uspostavljanje središnjeg HQ ISAF, odgovornog za pojedniku ISAF (COMISAF). To će omogućiti COMISAF-u da se usredsredi na operativna pitanja, poput treninga i razvoja, kao i koordinaciju između avganistanske i međunarodne zajednice u Avganistanu, prepuštajući središnjoj komandi odgovornost za operacije. Takođe, dogovoren je razmještanje NATO AWACs radi poboljšanja kontrole vazdušnog saobraćaja usled značajnog porasta broja civilnih i vojnih aviona iznad Avganistana i nedostatka radarske mreže za upravljanje istim. Taj privremeni plan omogućava trenutni raspored tri ili četiri aviona koji će obavljati zadatak iz vazduha.

Vrhovni zapovjednik savezničkih snaga za Evropu (SACEUR), general Džon Kredok informisao je ministre o naporima ISAF-a u borbi protiv narkotika i značajnom napretku ostvarenom u ovoj godini, naglašavajući da su 43 laboratorije za proizvodnju droge uništene, dok je 34 tona opijuma, 7 tona hašiša i 58 tona hemikalija zaplijenjeno.

Na sastanku je razmatrana i transformacija NATO. Ovaj proces je vođen kon-



stantnom potrebom za modernizacijom, usavršavanjem i razvijanjem ključnih sposobnosti NATO kako bi se uspješno nosili sa bezbjednosnim izazovima 21. vijeka. Razmatrane su i obezbijedene smjernice za široki spektar intra-savezničkih inicijativa, uključujući, međusavezništvo, saveznički nadzor kopna (AGS), strateški airlift, projekte helikoptera i mogućnosti unapređenja snaga. Ministri su dogovorili novu strukturu i aranžmane za NATO snage za brzi odgovor (NATO Response Force). Njih čine osnovne snage, komandni i kontrolni dio, kao i snage dostupne na poziv. NATO generalni sekretar predstavio je niz ideja sa ciljem poboljšanja HQ u Briselu, u funkciji boljeg služenja Savezu u godinama koje dolaze, i kako bi "nasljedniku ostavio mnogo fleksibilni ju i efikasniju organizaciju".

Z. Minevski

Politikolog na vojnoj akademiji

Na konkurs za školovanje na američkim vojnim akademijama koji je raspisalo Ministarstvo odbrane SAD u saradnji sa crnogorskim Ministarstvom odbrane prijavilo se 155 kandidata. Testiranje se sastojalo od provjere znanja engleskog jezika i fizičke spremnosti. Nakon zah-
tjevne i složene selekcije za školovanje na prestižnu Pomorsku akademiju u Anapolisu izabran je dvadesetdvo-
godišnji Roberto Golović iz Budve.

Riječ je o uspješnom mladiću pred kojim je blistava karijera. Naime, Roberto je završio srednju Pomorsku školu, a potom i Fakultet političkih nauka, politikološki smjer. Na pitanje otkuda interesovanje za pomorsku vojnu akademiju, naročito nakon završenog fakulteta, Roberto nam je kazao da je to interesovanje oduvijek postojalo, ali da su se tek sada stvorile prilike i uslovi da se njegova želja ostvari. On smatra da će školovanjem u ovoj akademiji, jednoj od najboljih u svijetu, steći ne samo vojno-pomorska znanja, već i neka druga znanja koja će doprinjeti da se nadogradi kao ličnost. Roberto je tokom testiranja pokazao dobro poznavanje engleskog jezika, naročito pomorske i vojne terminologije, a njegovoj fizičkoj sprem-

nosti doprinjeli su negovi hobiji (plivanje, veslanje i ronjenje). Tokom srednje škole bio je član školskog veslačkog tima, a po dolasku na akademiju postaće član njihovog tima.

Svjestan je da se pred njim nalazi veliki izazov i obaveza, ali i perspektiva za njegovu budućnost. Priliku koja mu je pružena želi da iskoristi na što bolji način i bude dostojan reprezent naše države.

Sanja Dajević
Irena Radoman

Školovanje kadeta za potrebe VCG

Trenutno je na školovanju 26 kadeta i to u sljedećim državama:

- Srbija - 16 kadeta;
- Grčka - 9 kadeta
- SAD - 1 kadet

Za narednu školsku godinu planira se školovanje 17 kadeta i to:

- Grčka - 7 kadeta;
- Njemačka - 5 kadeta;
- Srbija - 4 kadeta;
- SAD - 1 kadet

Ove godine školovanje u Beogradu završava devet oficira.



Akademija od 1845. godine

Pomorska akademija u Anapolisu osnovana je 1845. godine od strane komandanta mornarice Džordža Bankrofta. Akademija pruža mladim polaznicima mogućnost za najsavremenije akademsko i profesionalno osposobljavanje, kako bi mogli efikasno da odgovore na izazove koje sa sobom nosi poziv oficira. Kako je Američka mornarica tokom godina rasla i Akademija je povećavala svoje kapacitete, pa se sa početnih 50 broj studenata povećao na 4 000. Žene se prvi put pojavljuju na Akademiji 1976. godine i čine oko 14%. Akademski program na početku uključuje kurseve inženjeringa, prirodnih, humanističkih i društvenih nauka. Ovaj program je osmišljen tako da pruži sveobuhvatno znanje koje će ih kvalifikovati za praktično bilo koje polje djelovanja u mornarici. Takođe, veliki značaj se pridaje i fizičkim aktivnostima. Sportski timovi su sastvni dio obrazovanja, a pored obaveznog postoji i širok spektar izbornih programa.



Konferencija „Mediji i reforma sektora odbrane“



Ministarstvo odbrane Crne Gore i Misija OSCE u Crnoj Gori organizovali su konferenciju „Mediji i reforma sektora odbrane“, koja je održana u hotelu Crna Gora. Konferenciju su otvorili ministar odbrane Boro Vučinić i šef Misije OSCE u Crnoj Gori ambasadorica Paraskiva Badesku.

Cilj konferencije je da se sagleda potreba jačanja postojeće komunikacije između izvršne vlasti i medija u sektoru odbrane, odnosno da doprinese kvalitetu informisanja javnosti o aktuelnim procesima reforme sektora odbrane.

Primjena Zakona o tajnosti podataka

Seminari na temu „Primjena Zakona o tajnosti podataka“ od maja 2009. godine održavaju se u prostorijama Uprave za kadrove. Predavači su zaposleni u Direkciji za zaštitu tajnih podataka.



Sastanak ministara odbrane Evroatlantskog partnerskog savjeta (EAPC)



Ministar odbrane Boro Vučinić učestvovao je na redovnom godišnjem sastanku ministara odbrane Evroatlantskog partnerskog savjeta (EAPC), koji je održan u Briselu. Sastanku su prisustvovali ministri odbrane 28 NATO članica i 22 zemlje Partnerstva za mir, a predsjedavao generalni sekretar NATO Jap De Hop Shefer.

Ministri zemalja članica NATO još jednom su potvrdili da Crna Gora uspješno realizuje prvi PARP proces. Takođe, saopšteno je da se regionalna saradnja zemalja Balkana uspješno sprovodi, što je i potvrđeno proširenjem Jadranske povelje, sa tri na pet zemalja članica, a u cilju izgradnje mira, stabilnosti i međusobnog povjerenja.

III Konferencija načelnika generalštabova balkanskih zemalja



Delegacija Vojske Crne Gore, koju predvodi načelnik Generalštaba VCG viceadmiral Dragan Samardžić, je učestvovala na III Konferenciji načelnika generalštabova balkanskih zemalja, koja je održana u Beogradu. Pored načelnika generalštabova i delegacija oružanih snaga devet balkanskih zemalja, Konferenciji su prisustvovali i komandant Združenih savezničkih snaga admiral Mark P. Fitzgerald i predsjedavajući Vojnog Komiteta Evropske Unije general Henri Bentegat. Načelnici generalštabova balkanskih zemalja potvrdili su spremnost za dalje promovisanje dobrih odnosa i unapređenje regionalne saradnje, sa ciljem kooperativnog odgovora na savremene bezbjednosne izazove, rizike i prijetnje.

Ministar odbrane Boro Vučinić odlikovao viceadmirala Paola La Rosa

Na osnovu Ukaza Predsjednika Crne Gore Filipa Vujanovića, ministar odbrane Boro Vučinić uručio je danas državno odlikovanje Orden crnogorske zastave prvog stepena načelniku Generalštaba Ratne Mornarice Republike Italije viceadmiralu Paolu La Rosi, koji boravi u posjeti Crnoj Gori.



Odlikovanje je viceadmiralu La Rosi dodijeljeno za posebne zasluge u razvijanju prijateljskih odnosa između mornarica Crne Gore i Republike Italije.

U Briselu predstavljen projekat Regionalnog centra za obuku pilota helikoptera



Pomoćnik ministra odbrane Draško Jovanović, sa saradnicima, predstavio je u sjedištu Evropske agencije za odbranu (EDA) u Briselu projekat Regionalnog centra za obuku pilota helikoptera. Na sastanku, koji je organizovan na poziv te Agencije, predstavljeni su kapaciteti za obuku pilota helikoptera i realizovane aktivnosti, kao i iskazana potreba za podrškom u cilju formiranja regionalnog Centra. Posebno su predstavljene koristi koje će osnivanje Centra donijeti državama regiona.

Akcija dobrovoljnog davanja krvi

Pripadnici Vojske Crne Gore su učestvovali u akciji dobrovoljnog davanja krvi u Zavodu za transfuziju krvi Kliničkog centra Crne Gore. Riječ je o već tradicionalnoj aktivnosti Vojske Crne Gore.

Pariz usred džungle

Liberija je bogata zemlja: šume, rijeke, okean, plodno zemljište i rezerve zlata i dijamanta. Rat je ipak učinio da ova zemlja živi u velikoj bijedi. UN od svog dolaska pokušava da stabilizuje situaciju, ali posljednje sigurnosne procjene su u najmanju ruku poražavajuće.

Kampovi oko rudnika zlata i dijamanta su najgušće naseljene oblasti u džungli. Broje 10 15 000 ljudi, uglavnom razoružanih pripadnika paravojnih formacija. Ipak, kampovi su najmanje proučeni. Zna se da funkcionišu u teškim uslovima, ali se povremeno snabdijevaju. Izveštaji govore o švercerskim kanalima iz Obale Slonovače kojima se dovode imigranti, motocikli, droga i ko zna šta još. Pogotovo zabrinjavaju izvještaji o pošiljkama oružja. Ono što se prećutkuje je veliki stepen korupcije.

Pariz kamp, iako zvučnog imena, je jedan od

najrizičnijih i najvećih i nalazi se baš u zoni odgovornosti mog tima. Formiran je oko rudnika dijamanta, pretpostavlja se da je u njemu najviše imigranata koji nekontrolisano rudare. Nekim volšebnim načinom, zadnje patrole su nam otkazivane u zadnji čas, tako da o kampu nemamo izveštaja već par mjeseci. Ipak, dobijamo novi nalog da se kamp obiđe. Najbliža zona za slijetanje je 3 sata hoda od kampa. Bezbjednosni klirens je negativan, zato je i naređeno da iz vazduha osmotrimo sam kamp i spustimo se ako uočimo čistinu pogodnu za slijetanje. Kao pratnju ponovo dobijam odjeljenje naoružanih vojnika, ovaj put nose i pancire. I oni znaju šta možemo da očekujemo. Tamo niko ne voli strance, pa ni iz UN.

Ipak ono što sam ugledao nakon slijetanja je bilo - čudno. Umjesto naoružanih rudara u prljavom kampu, dočekala su me postrojena lijepo obučena djeca sa transparentima. Pričao mi je čovjek u sakou - direktor škole. Poželio je dobrodošlicu, rukovao se i pitao da li je predsjednica sa mnom u helikopteru. Zabezeknuo se kad je ugledao vojnike koji su počeli da iskaču iz helikoptera. Ja sam se još više zabezeknuo. Shvatio sam šta se desilo. Neko je u poslednji čas izmijenio rutu letjenja i umjesto u kamp, sletjeli smo u Bilibokri, rodno mjesto predsjednice Liberije. Ona danas dolazi ovdje da održi govor! Zadnjih 10 dana smo imali učestale patrole, baš prema ovom gradu.

Nisam se zbunio. Uz široki osmijeh rekao sam da smo ovdje na posebnom zadatku, zbog predsjednice i da ću ostati samo 10 minuta kako bih napravio par fotografija potrebnih za izvještaj o ovom svečanom događaju. Vojnici su poskidali šlemove i pancire i stavili plave UN kačkete. Vidno raspoložen, direktor se ponudio da me otprati do centra grada, par minuta odatle. Ali osim njega, za mnom je krenula i kompletna škola. Uz pjesmu. Sa širokog puta sam ugledao gradsku skupštinu, oko 700m od mene na jednom brdašetu. Tamo su se sad nalazili skoro svi ministri iz

vlade Liberije. Približio sam se još 20-tak metara kako bih fotografisao i onda sam shvatio da skupina koja je bila na brdu počinje da silazi i da se kreće pravo ka meni! Iza mojih leđa, počeo je afrički obredni ples. Direktor, koji se do malo-prije smiješio sad je počeo da se preznojava i



ubrzano objašnjava narod je vidio helikopter i misli da je došla predsjednica i počela je cijela ceremonija za doček, ministri su vidjeli narod koji igra pa su krenuli u susret! Situacija je postajala komična. Bilo je krajnje vrijeme da se izvučemo i krenemo nazad u bazu.

Kako je moglo da bude, dobro je prošlo. Umjesto da budem prvi Crnogorac koji je nestao u Parizu koji čak nije ni u Francuskoj, mogu da se pohvalim da sam prvi Crnogorac kojeg su negdje dočekali kao predsjednika Liberije!

Branko Đurđić, UNMIL, Liberija



Iskustva u mirovnim misijama

Dobro za profesionalce i državu

Odluka o slanju pripadnika Vojske Crne Gore u misije van granica matične države, a koja se „unaprijed“ kritikuje, biće done-sena u redovnoj skupštinskoj proceduri. Ako je suditi po do sada iskazanim stavovima, jasno je da će o njoj biti vođena, najblaže rečeno, interesantna rasprava, kao što je bila u srpskom Parlamentu.



Prije nešto više od mjesec, kada je Vlada Srbije usvojila odluku da se sedmočlani sanitetki tim Ministarstva odbrane i Vojske Srbije uputi u Čad i Centralnoafričku Republiku, bilo je različitih komentara dijela tamošnje parlamentarne strukture. Polemisalo se o toj temi i to uglavnom iz opozicionih klupa.

Predsjednik Atlantskog savjeta Srbije Vladan Živulović mišljenja je da je riječ o pitanju koje je u potpunosti ispolitizovano. On smatra da „politizovanje jedne benigne stvari može u znatnoj mjeri urušiti spolj-nopolitički ugled zemlje i podsjeća na vrijeme kada su pripadnici bivše vojske Jugoslavije učestvovali u mirovnim misijama. Tada niko nije pitao zašto se šalju u razne dlfjelove svijeta“, kaže Živulović.

Slično misli i prvi čovjek Ministarstva odbrane Srbije Dragan Šutanovac koji je rekao

da „učesće pripadnika Vojske Srbije u mirovnim operacijama UN, u mnogo većem obimu nego sada, nije interes samo sistema odbrane, već je državni interes usmjeren ka jačanju spolj-nopolitičkog kapaciteta države“. On je ukazao da je „veliki dio kritičara takvih aktivnosti svojevremeno podržavao Josipa Broza, a zaboravili su da se u periodu njegove vlasti u toku samo jedne godine na Sinaju smjenjivalo oko 1.700 pripadnika tadašnje JNA“, te da je tada nekadašnja država imala najveći spolj-nopolitički kapacitet u istoriji postojanja, Šutanovac ocjenjuje da bi se „jednim velikim dijelom istorija Srbije promijenila da je u proteklom periodu uzela ozbiljno učesće u mirovnim operacijama“.

Srbija:

Ne idu djeca nego profesionalci

Vojni analitičar Zoran Dragišić na temu učesća u misijama ističe: „Prvo, tu treba imati u vidu da je učesće u mirovnim misijama jedna od međunarodnih obaveza koje ima svaka država. Ta obaveza nije tako eksplicitna da vas pozovu i kažu morate da date vojnike za mirovnu misiju, ali je dobro to uraditi i zemlje se trude da to urade, dakle, da za mirovne misije ponude svoje

kontingente, jer od toga imaju ogromne političke koristi. Zemlja koja učestvuje u mirovnim misijama zapravo na taj način dokazuje svoju ozbiljnost, svoju privrženost međunarodnom miru i bezbjednosti i postavlja se kao partner najjačih sila koje su nosioci takvih mirovnih operacija. Ja mogu da vidim samo dobre, odnosno ne vidim uopšte loše strane u tome da jedna zemlja učestvuje u mirovnim misijama.“

Dragišić potencira i činjenicu u misije mogu da idu samo profesionalci. „Riječ je samo o profesionalnim vojnicima, to treba imati u vidu. Redovni, tj oni na na odsluženju vojnog roka ne mogu da idu. Oni koji su u Srbiji protiv učesća naše zemlje u mirovnim misijama uvijek, onako plačnim tonom, govore o tome kako „naša djeca“ idu negdje da ginu. Prvo, ne idu nikakva djeca, već isključivo profesionalci.

Drugo, idu isključivo oni koji žele da idu. I treća stvar, vojnici s prostora bivše Jugoslavije, imaju iskustvo koje malo ko ima. Oni imaju iskustvo jednog krvavog građanskog rata iza sebe i sigurno je da se vojnicima iz tih zemlja, bilo gdje da odu, ne može dogoditi ništa gore od onoga što su već preživjeli. Teško u svijetu možete naći vojnike



sa više iskustva nego što su oni sa prostora bivše Jugoslavije, i to predstavlja njihovu prednost u odnosu na sve ostale”.

vremeno, mnogi, odlaskom na šest mjeseci ili godinu, osiguravaju kvalitetno rješavanje stambenog pitanja, školovanje djece i druge važne socijalne stvari koje pritiskaju profesionalne vojnike.

I Višnar nije propustio da se osvrne na činjenicu da je u Ujedinjenim nacijama zauvijek ostalo zapisano da je “ najbolji kontigent na Sinaju od preko 1500 vojnika, bio onaj iz ondašnje Jugoslavije.

Bivša Jugoslavija:

Od Sinaja do Zaira

Podsjetimo, vojnici iz sastava vojnih snaga bivše Jugoslavije, od završetka Drugog svjetskog rata, u više navrata su učestvovali u međunarodnim mirovnim operacijama.

Prvi, i ujedno najmasovniji angažman te vrste započeo je 1956. godine, po završetku Izraelsko-arapskog rata. U periodu do 1967. godine na poluostrvu Sinaj, koje razdvaja Izrael i Egipat, bilo je razmješteno više od 15.000 vojnika Jugoslovenske narodne armije. Manje ekipe JNA su, u okviru snaga UN, bile raspoređene 1961. godine u Kongu, a 1963. u Jemenu.

Posmatračkom misijom UN, oformljenom po završetku Iračko-iranskog rata 1988. godine, komandovao je general JNA Slavko Jović.

Posljednje angažovanje vojnika JNA, prije raspada bivše Jugoslavije, bilo je u mirovnoj misiji u Angoli 1991. godine, potom u vrijeme SCG u Istočnom Timoru, Kongu, Liberiji i Obali Slonovače.

Sejfo Softić -

veteran mirovnih snaga

Sejfo Softić (64) radni vijek proveo je radeći u bosansko-hercegovačkoj opštini Kalesija kao vozač. Ono što ga čini posebno zanimljivim je činjenica da je on veteran mirovnih snaga. Naime, još 1963. godine Sejfo Softić je, kao jedan od 700 vojnika bivše JNA, bio pripadnik međunarodnih mirovnih snaga koje su bile na zadatku očuvanja primirja u sukobu između Izraela i Egipta.

- Mi smo bili tampon zona između Sueckog kanala, gdje su bile egipatske snage, i Sinaja, gdje su bile izraelske snage. Osim nas iz bivše Jugoslavije, bilo je tu još vojnika iz Kanade, Brazila, Norveške, Danske, Indije i Švedske, kaže nam Sejfo Softić, dodajući da je bio vozač generala Milana Kokeze, koji je bio komadant jugoslovenskog odreda, ali i svih ostalih mirovnih snaga.

Po povratku iz mirovne misije zaposlio se u opštini kao vozač. Kao uspomenu na dane provedene na ratištu između Egipta i Izraela Softić čuva plavu beretku koja je tada bila dio njihove uniforme. I još uvijek je nosi na glavi iako su joj 43 godine. Plava beretka zapravo je u Kalesiji među Kalesijcima Sejfov zaštitni znak.

- A pogledaj je, kao nova je. Da mi je da se naživim koliko ona može trajati, kazao nam je Sejfo Softić, pokazujući svoju plavu beretku.

Pripremila: Olivera Đukanović

Hrvatska:

Novac je glavni motiv

Njegov hrvatski kolega, vojni komentator Fran Višnar, govoreći o pitanjima misija, u jednoj radijskoj emisiji rekao je: „Ono što je evidentno je to da se u vojsci postupno stvara elitno jezgro obrazovanih vojnika, podoficira i oficira, koji se, da bi išli u mirovne misije, moraju dobro potruditi, moraju učiti, moraju znati jezike - engleski obvezno, moraju se snalaziti u geografiji, takođe i u istoriji regije gdje će djelovati i slično. Iako je kod većine aktivnih pripadnika vojske, a to je slučaj i u svim tranzicijskim zemljama glavni motiv novac, jer se u takvim misijama zarađuje tri ili četiri puta više nego u redovnoj službi kod kuće, selekcija kadra koji odlazi u inostranstvo podstiče pozitivnu konkurenciju u vojnim redovima, a time se diže i nivo obrazovanja u čitavoj vojsci. Isto-



Crna Gora i Društvo naroda



Crna Gora je 3. juna obilježila treću godišnjicu proglašenja nezavisnosti, a 28. juna prijema u Ujedinjene nacije. Zanimljivo je da je Crna Gora, iako je tada formalno već bila nestala kao država, pokušala da, kao članica, bude primljena i u predhodnicu UN, u Društvo naroda koje je osnovano u novembru 1920. godine, na zasjedanju u Ženevi. Tom prilikom izbjeglička crnogorska vlada, na čelu sa Jovanom Plamencem, obratila se generalnom sekretaru Društva naroda molbom da delegacija Crne Gore učesnicima Prve Generalne skupštine Društva naroda podijeli dokumentaciju o postupcima velikih sila prema Crnoj Gori. To je bio početak veoma ambiciozne propagandne akcije, u veoma teškim prilikama, s ciljem da se međunarodna javnost upozna sa stanjem u Crnoj Gori, a posebno, njenim zahtjevima u pogledu državnog statusa. Propaganda koju su preduzeli predstavnici Crne Gore u inostranstvu i njeni inostrani prijatelji, ne samo da je iznenađujuće obimna, nego je, za ono vrijeme, bila i vrlo inventivna.

Crnogorci su se, nema sumnje, tada prvi put suočili sa diplomatskim zamkama, igrama, sa nečim što se naziva lobi. Predstavnici Crne Gore Pavle Popović i Lazar Mijušković su, na

primjer, u vrijeme zasjedanja Generalne skupštine Društva naroda pokušali da među učesnicima tog skupa nađu nekoga ko bi iznio zahtjeve Crne Gore. Oni su nekoliko puta pokušavali da predaju zvaničnu notu u ime Crne Gore, ali uvijek bez uspjeha. Pokušaju Crne Gore da se Društvu naroda predoči nezavidna situacija u kojoj se našla zemlja-saveznica u Prvom svjetskom ratu, najviše se usprotivila Francuska, koja je tada otvoreno držala stranu Srbiji. Legitimitet crnogorskih zahtjeva bio je osporen time da je već bila stvorena Država Srba, Hrvata i Slovenaca, u koju se, bez imena, utopila i Crna Gora.

I na kasnijim zasjedanjima Generalne skupštine Društva naroda, sve do 1925. godine, bilo je konkretnih poteza da se aktualizuje crnogorsko pitanje. U tu svrhu su korišćeni i drugi međunarodni skupovi. Tako je Konferenciji u Kanu, početkom januara 1922. godine, koja se bavila pitanjem njemačkih ratnih reparacija, upućen zahtjev da se ratna šteta plati i Crnoj Gori. To nije uslišeno, iako je Crna Gora od samog početka rata bila saveznik protiv Njemačke i Austrougarske. Njene štete naplatili su drugi.

Gotovo zapanjuje entuzijazam crnogorske emigracije da, u vanrednim uslovima djelovanja, svijetu skrene pažnju na „veliki zločin“ prema Crnoj Gori, koja je, umjesto da bude među zemljama pobjednicama, „nagrađena“ gubitkom države. U vrijeme jednog zasjedanja Generalne skupštine Društva naroda u Ženevi, na primjer, štampan je proglas sa naslovom „Gdje je Crna Gora“. U Italiji, u drugim zemljama Evrope, u SAD, osnovani su komiteti za crnogorsku nezavisnost. Na njihovom čelu, u više slučajeva, bili su stranci, recimo italijanski botaničar Antonio Baldači i



Scena iz filma „Voskresenja ne biva bez smrti“, Italija, 1922

Belgijanac Le Komte Simon. Baldači je bio na čelu Centralnog komiteta za nezavisnost Crne Gore, sa sjedištem u Bolonji. Takvi komiteti postojali su i u Francuskoj. Američki bankar italijanskog porijekla Luidi Kriskvolo je u Njujorku, početkom 1924. godine, osnovao Međunarodni komitet za crnogorsku nezavisnost, i to na inicijativu norveškog naučnika, dobitnika Nobelove nagrade za mir, dr Fridjofa Nansena.

Radi efikasnije propagande u korist nezavisnosti Crne Gore, korišćen je i film kao novi medij. To je poznati, prvi, crnogorski film „Voskresenja ne biva bez smrti“, priča o tome kako su crnogorski emigranti vidjeli sudbinu svoje zemlje koja je nestala voljom velikih sila. Posmarano sa ove vremenske distance, gotovo zadivljuju napori, energičnost i umješnost crnogorske (emigrantske) „diplomacije“ da spasi Crnu Goru kao državu.

I. Despotović

Skupština Društva naroda 1932. godine





ENGLISH

ORGANIZACIJA

PRESS CENTAR

BIBLIOTEKA

MULTIMEDIJA

NASLOVNA STRANA

KABINET

MINISTAR

ORGANIZACIJA



PITAJTE MINISTRA

KONTAKT

LINKOVI

VLADA
POČETNA STRANA



Saopštenje: Ministar odbrane Boro Vučinić primio vojnog atašea Grčke u Crnoj Gori kapetana bojnog broda Hristosa Diplasa



Ministar odbrane Boro Vučinić primio je novoimenovanog vojnog atašea Grčke u Crnoj Gori kapetana bojnog broda Hristosa Diplasa. Sastanku je prisustvovao i dosadašnji vojni ataše kapetan bojnog broda Panagiotis Kalivitis. Ministar Vučinić naglasio je da imamo izuzetno dobru saradnju sa Ministarstvom odbrane Grčke, što je potvrđeno i tokom susreta sa ministrom odbrane Grčke Meimarakisom... [Opširnije](#)

Ministarstvo odbrane 19.06.2009 17:00



Saopštenje: Pomoćnik ministra odbrane Draško Jovanović primio u oproštajnu posjetu vojnog atašea Kanade pukovnika Michela Legaulta

Pomoćnik ministra odbrane Draško Jovanović primio je danas u oproštajnu posjetu vojnog atašea Kanade pukovnika Michela Legaulta. Jovanović se zahvalio na pomoći i podršci koju je Ministarstvo odbrane i Vojska dobila od Kanade, a čemu je poseban doprinos dao vojni ataše Legault... [Opširnije](#)

Ministarstvo odbrane 19.06.2009 15:30



Najava: Školski brod Mornarice Vojske Crne Gore "Jadran" isploviće u subotu, 20. juna 2009. godine iz luke Tivat na 21. međunarodno krstarenje



Najstariji oficir na krstarenju biće komandant Mornarice VCG kapetan bojnog broda Rajko Bulatović, a komandant biće kapetan korvete Predrag Supić. U toku 26 dana krstarenja i na putu dugom 2,050 nautičkih milja, posada broda i ukrcana lica realizovaće obuku iz pomorstva i navigacije... [Opširnije](#)

Ministarstvo odbrane 19.06.2009 15:29



Saopštenje: Ministar odbrane Boro Vučinić primio crnogorskog kadeta Roberta Golovića pred odlazak na školovanje na prestižnu Pomorsku akademiju u Anapolisu, (SAD)



Ministar odbrane Boro Vučinić primio je crnogorskog kadeta Roberta Golovića pred odlazak na školovanje na prestižnu Pomorsku akademiju u Anapolisu, (SAD). Ministar Vučinić je čestitao Goloviću na upisu na prestižnoj akademiji, naglasivši da je školovanje budućih starješina crnogorske vojske na svjetskim vojnim akademijama zadatak i orijentacija Ministarstva odbrane i Vojske Crne Gore... [Opširnije](#)

Ministarstvo odbrane 19.06.2009 14:32



Saopštenje: Potpisan godišnji Plan bilateralne saradnje u oblasti odbrane Crne Gore i Bosne i Hercegovine



Pomoćnici ministara odbrane Crne Gore i Bosne i Hercegovine Draško Jovanović i Zoran Šainović potpisali su danas Plan bilateralne odbrambene saradnje između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine za 2009. godinu... [Opširnije](#)

Ministarstvo odbrane 19.06.2009 15:00

PRETRAŽI

Prijavite se na našu mailing listu!

vaš e-mail

PRIJAVI ME

[odjava](#)

KONKURSI

ZAKONSKA REGULATIVA

STRATEŠKA
DOKUMENTA

PARTNERSTVO ZA MIR

VOJSKA REPUBLIKE CRNE
GORE

INTERVJUI

PARTNER

FOTO GALERIJA

AUDIO GALERIJA



AUDIO ZAPIS



Izjava ministra odbrane Republike Crne Gore Bora Vučinića

nakon predaje Prezentacionog dokumenta i potpisivanja Sporazuma o bezbjednosti informacija NATO i Vlade Crne Gore

www.mv.gov.me